

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 102-79. Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.

15
GOSZY

Wszelkie komunikaty należy padsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

Sprawa zobowiązań W. Brytanii wobec Czechosłowacji

Praga, 22. 3. PAT. Wiadomości z Londynu o wzroście tendencji izolacjonistycznych wywołały przygnębiające wrażenie w Czechosłowacji. Dzienniki praskie donoszą w depeszach z Londynu, iż trudno jest obecnie oczekiwać jakiegokolwiek rozszerzenia zobowiązań Anglii. Sytuację pogarsza wpływ dominiów, przeciwstawiających się angażowaniu polityki angielskiej w dziedzinie gwarancji dla Czechosłowacji.

„Południe Listy“ zaznaczają, iż największy nawet optymista nie może w ostatnim przemówieniu Chamberlaina dopatrzeć się najmniejszego choćby zaangażowania się Anglii w obronę Czechosłowacji. Jedyne niektóre dzienniki lewicowe usiłują z mowy Chamber-

laina wyprowadzić wniosek, że istnieje jakaś forma zaangażowania się polityki angielskiej w obronę interesów czeskich.

Czy nowa propozycja dla mniejszości polskiej w Czechach?

Praga, 22. 3. PAT. Ostatnio w prasie pojawił się szereg inspirowanych najwyraźniej wzmianek i artykułów, usiłujących twierdzić, że ludność polska w Czechosłowacji jest najzupełniej zadowolona ze swego losu. Dzienniki czeskie nadmieniają, iż w rzeczywistości ludność ta nie solidaryzuje się z żądaniami polskiego komitetu porozumiewawczego. Akcja ta ma prawdopodobnie na celu przygotowanie gruntu

dla wysunięcia silnie zredukowanych propozycji pod adresem mniejszości polskiej co do załatwienia jej postulatów.

Mniejszość polska w Niemczech

Warszawa, 22. 3. (Sin). Związek Polaków w Niemczech nadesłał do towarzystwa Polonii zagranicznej pismo, które podkreśla, że czynniki niemieckie wstrzymały się z realizacją postulatów związku polskich stowarzyszeń szkolnych w Niemczech do chwili załatwienia przez władze polskie szeregu żądań członków mniejszości niemieckiej w Polsce. W związku z tym pismem towarzystwo pomocy Polonii zagranicznej interweniowało u kompetentnych czynników.

Momenty polityczne w debacie nad wzmożeniem obronności Francji

Paryż, 22. 3. (A) Dziś Izba deputowanych przystąpiła do dyskusji nad projektem ustawy o organizacji narodu na wypadek wojny.

Przed debatą dep. Desinard zgłosił interpelację, domagając się zapewnień, że zapasy mobilizacyjne nie zostały zużytkowane na inne cele, aniżeli zaopatrzenie armii francuskiej (aluzja do wydarzeń hiszpańskich). Na wniosek min. obrony Daladier interpelację odrzucono 379 głosami przeciwko 155.

Przewodniczący komisji wojskowej dep. Midlet oświadczył, że min. Daladier udzielił komisji zapewnień, iż

zapasy mobilizacyjne są nietknięte.

Mówca zakomunikował, że projekt ustawy ma na celu organizację narodu do „wojny totalnej“. Komisja wojskowa wniosła poprawkę, mającą na celu udaremnienie wszelkich zysków wojennych, poza odszkodowaniami za rekwizycję i wynagrodzeniami za wynalazki. Po porównaniu pogotowia mobilizacyjnego w Niemczech i we Francji mówca wezwał do przyjęcia projektu ustawy bez długiej dyskusji.

Dep. Montegny (lewica demokratyczna) oświadczył, iż min. Daladier i szef sztabu głównego cieszą się powszechnym zaufaniem.

Mówca bardzo ostro wystąpił

przeciwko ewentualnemu wejściu komunistów do rządu,

zapytując „czy komuniści zdradzą swą partię, dochowując tajemnic państwowej i wojskowej; czy też zdradzą Francję, nie dochowując tej tajemnicy“. Następnie dep. Montegny zdecydowanie polecił wtrącanie się związków zawodowych do polityki zagranicznej.

Dep. Marin zażądał wyjaśnień w sprawie polityki zagranicznej. Na wniosek min. Daladier wniosek ten odrzucono 393 głosami przeciwko 180.

Dwa projekty ustaw skarbowych

Paryż, 22. 3. PAT. Dziś odbyło się w Pałacu Elizejskim posiedzenie rady gabinetowej pod przewodnictwem prez. Lebruna. Premier Blum przedłożył prezydentowi do podpisu dwa projekty ustaw, z których jeden przewiduje zaangażowanie przez Bank Francuski 5 miliardów franków na bieżące potrzeby skarbu państwa, drugi zaś zapewni dokonanie pierwszej wpłaty do autonomicznej kasy obrony państwa, również z zasobów Banku Francuskiego. Oba projekty ustaw zostały wniesione do parlamentu.

Ze względu na pewną zaznaczającą się ostatnio sztywność francuskiego rynku wewnętrznego bezpośrednie potrzeby obrony narodowej nie mogą być zaspokojone w drodze pożyczki długoterminowej.

Dalszy spadek franka

Warszawa, 22. 3. PAT. Na dzisiejszych giełdach walutowych ponownie nastąpiło poważne osłabienie franka francuskiego, co w kołach finansowych wiąże się z przyjętymi przez francuską radę ministrów projektami ustaw, które

w szczególności nie są znane, lecz dają powód do pogłosek o pogłębieniu kursu inflacyjnego.

Dewiza na Paryżu notowana była w Londynie przy otwarciu 164,31 i o godz. 14-tej 163,46 wobec wczorajszego kursu zamknięcia 162,68. W Zurychu dewiza na Paryżu spadła z 13,46 do 13,18 i pół. W terminowych notowaniach franka w Londynie departy wykazały wzrost: 1-miesięczny do 2,06, natomiast 3-miesięczny do 4,50.

Dewiza na Nowy Jork wykazała zwyżkę. Notowano ją m. in. w Zurychu 4,36 5/16 wobec 4,35 wczoraj.

City londyńska pod znakiem odprężenia

Londyn, 22. 3. PAT. W wyniku odprężenia politycznego na kontynencie europejskim, City londyńska rozpoczęła bieżący tydzień nie lepiej niż tydzień poprzedni. Zanotowano zwyżkową tendencję papierów i towarów, jak również wzmożone obroty.

TOREBKI DAMSKIE

(nowości wiosenne)

JULJUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5

I. SCHWARZBART

WŚRÓD WALK IDZIEMY -- NAPRZÓD!

Z wielu stron spotykam się z zapytaniem: jak przedstawia się w tej chwili sprawa Palestyny w świetle obrad ostatniej londyńskiej sesji Komitetu akcyjnego organizacji syjonistycznej? Pytania te ujęte są zwykle w tonie niepokoju, a z ócz pytających przeziiera jakby prośba o odpowiedź optymistyczną, o dobrą wiadomość, o wieść, któraby odegrała rolę promienia wśród nocy.

Któż z nas nie rozumie psychologicznego podłoża tego głodu choćby jednej lepszej wieści w obecnych czasach?

I dlatego pragnę wszystkim, którzy pytanie powyższe wypowiedzieli i wszystkim tym, u których pytanie to drzemie w sercu, dać odpowiedź na łamach naszego pisma: z przebiegu obrad A. C. jestem zadowolony bez zastrzeżeń, a sytuacja sprawy palestyńskiej przedstawia się w świetle obrad A. C. i w perspektywie swej dodatnio mimo bezsprzecznych trudności, które przyjdzie nam jeszcze zwalczyć.

Aby jednak mój optymizm nie był gołosłownym pragnę przynajmniej ogólnie wskazać, na jakich faktach i przesłankach go opieram.

Wysiłki narodu żydowskiego o odzyskanie i o odbudowę żydowskiej Palestyny mogą się poszczycić bardzo poważnymi rezultatami. Uznają ten fakt nie tylko nasi przyjaciele, ale i nasi wrogowie. Z drugiej jednak strony nie ma w społeczeństwie żydowskim dwóch zdań co do tego, że obecny rezultat pracy palestyńskiej może być uważany tylko za wstęp za fundament gmachu, którego wybudowanie jest celem syjonizmu. Do kontynuowania tej pracy potrzebne nam są dwa warunki: sprzyjające warunki polityczne i wola narodu żydowskiego, zmanifestowana w dalszych czynach i ofiarach.

Otóż właśnie zewnętrzne warunki polityczne układają się w ostatnich latach dla nas tak, że stanowią one poważną komplikację dla szybkiego rozwoju realnej pracy syjonistycznej w teraźniejszości, a może i bezpośrednio przyszłości. To nie znaczy, że taki stan sprawy jest nieodmienny i trwały, ale trzeźwa ocena rzeczywistości, — a ona jest konieczną — każe nam stwierdzić, że tendencje polityki międzynarodowej i jej refleksy na Bliskim Wschodzie spotęgowały ostatnio trudności polityczne dla syjonizmu. Zmiana tego układu sił, którego tu bliżej analizować dziś nie chcemy, leży poza sferą naszych możliwości. Naród żydowski nie jest bowiem czynnikiem samodzielnej siły, któraby mogła w ogólnej grze polityki międzynarodowej decydująco lub choćby istotnie wpłynąć na zmianę czy to polityki niemieckiej, czy to włoskiej, brytyjskiej lub arabskiej, albo jakiegokolwiek innej, całkiem po prostu dlatego, bo nie jest zorganizowany we własnym państwie i poza moralną czy materialną swą siłą nie jest w stanie rzucić na szalę wypadków własnej siły politycznej, w znaczeniu ścisłym. Mała Portugalia, ba, nawet mała Estonia może — jak to widzimy w ostatnich miesiącach i tygodniach odegrać pewną rolę na pewnym odcinku polityki międzynarodowej w obronie własnych interesów właśnie dlatego, bo jest państwem.

Logiczną choć nieprzyjemną konsekwencją tej naszej pozycji byłoby zatem biernie czekanie na zmianę tych warunków politycznych w kierunku bardziej dla sprawy naszej sprzyjającym, czyli, jasno mówiąc, zatamowanie rozwoju naszej sprawy odzyskania Palestyny. Oczywiście, że tej wiary nie tracimy, ale wiara jest tylko elementem instynktu samozachowawczego narodu, a nie — czynną polityką.

W takiej sytuacji, od nas niezależnej i kryształującej się poza nami i wbrew naszym uprzedmiotom powstaje dla kierownictwa ruchu syjonistycznego istotne zagadnienie: w jaki sposób mimo tej sytuacji międzynarodowej umożliwić kontynuowanie naszej pracy na linii naszego celu odzyskania żydowskiej Palestyny? Zagadnienie takie powstaje i narzuca się kategorycznie, bo naród, który akceptuje bierność, choćby na pewnym tylko odcinku czasu, sam się przyczynia do likwidacji swoich zamierzeń.

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ » P O R T «

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE Nr. 59.

TELEFON Nr. 551-24.

PROWADZI DZIAŁY UBEZPIECZEŃ
OGNIOWY • KRADZIEŻOWY • TRANSPORTOWY
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ • NIESZCZĘŚLIWYCH
WYPADKÓW • AUTOCASCO • MASZYNOWY I GRADOWY.

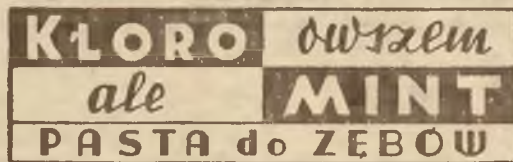
ODDZIAŁY:

CIESZYN, KATOWICE, KRAKÓW, LWÓW, ŁÓDŹ, POZNAŃ I WILNO.

Jasnym jest przecież, że potępienie i ideowe przeciwstawienie się tym siłom realnym, które stanowią zaporę dla naszej pracy, nie likwiduje znaczenia i aktywności tych sił! Byłoby to naiwnym upraszczaniem sprawy, gdybyśmy sami ukołysali się w przekonaniu, że przez to, iż powiadamy, że polityka Arabów jest niesprawiedliwa, że polityka Wielkiej Brytanii jest egoistyczna, że tendencje faszyzmu są nam wrogie, że przez taką deklarację, bezsprzecznie słuszną, zmieniamy cokolwiek w świecie bezpośredniej rzeczywistości tej rzeczywistości, wśród której, czy chcemy, czy nie chcemy, wypada nam kontynuować naszą pracę. Nasze ideowe nastawienie w stosunku do tych wrogich nam sił może być co najwyżej współczynnikiem w procesie przygotowania innej — przyszłości. Ale dziś wypada nam pracować w takich warunkach, jak one się ukształtowały.

Dlatego też zagadnienie: jak mimo tej sytuacji zapewnić pracy naszej możliwość jej kontynuowania jest niezmiernie ciężkim do rozwiązania, o ile chodzi o pracę natychmiastową, bezpośrednią.

W świecie realnej polityki rozwiązać je można tylko w ten sposób, jeśli zdołamy przekonać choćby jeden z decydujących czynników polityki międzynarodowej, od której zależą po-

lityczne warunki naszej pracy, że syjonizm, naród żydowski w Palestynie jest siłą, która znowuż realnie, może być uznana za sprzymierzeńca, choćby skruszonego, ale sprzymierzeńca. Podkreślam, nie o to chodzi, abyśmy my mieli przekonanie o naszej sile, ale o to, by ten czynnik, od którego los nasz dzisiaj w pierwszym rzędzie zależy politycznie, uznał nas za siłę, z którą się ma liczyć i z którąby się chciał liczyć.

Tą siłą jest dziś przede wszystkim Wielka Brytania.

I oto powstaje pytanie, czy kierownictwo ruchu syjonistycznego zdołało mimo obecnej niezwykle skomplikowanej i ciężkiej sytuacji poprowadzić naszą politykę w kierunku uznania nas, a w szczególności naszych dotychczasowych pozycji w Palestynie jako realny współczynnik polityki brytyjskiej na Bliskim Wschodzie?

Obrady Komitetu Akcyjnego i rozmowy prowadzone w toku tych obrad przez naszych czołowych przywódców z miarodajnymi czynnikami polityki brytyjskiej przekonały nas, że Wielka Brytania liczy się z wolą społeczeństwa żydowskiego w Palestynie poważnie i realistycznie, na dziś i na jutro. Zewnętrzne objawy tego uznania dalekie są w naszej ocenie od naszych oczekiwań w bezpośredniej rzeczywistości, ale stwierdzić mogliśmy, że taka tendencja dziś istnieje i że ona jest jedną z wytycznych polityki brytyjskiej.

I dlatego mogę dziś na podstawie bezpośrednich wrażeń, obserwacji i dokumentów dojść do realistycznego optymizmu w sprawie palestyńskiej.

To jest pierwsza, główna przesłanka, która

nas upoważnia do tego, aby dziś dać pytającym z niepokojem odpowiedź optymistyczną. Podkreślam, odpowiedź nie gołosłownego pocieszenia, ale realistycznego optymizmu, który umożliwi nam dalszą pracę i daje naszemu entuzjazmowi i naszej wierze podstawę w świecie zewnętrznym, a nie tylko w sferze naszych uczuć i pragnień.

A teraz przejdę do drugiego warunku naszej dalszej pracy konstruktywnej: do woli samego narodu żydowskiego. Jaki obraz dały nam obrady A. C. w tej dziedzinie?

Przedstawię i na tym odcinku tak światła jak i cienie.

Obrady A. C. ujawniły, a raczej uwypukliły wicherzenia pewnych kół żydowskich w Anglii przeciw syjonizmowi, wicherzenia, dla których słowo zdrada byłoby zbyt słabym określeniem. Są to te same koła, z których w latach 1915—1917 wychodziła ofensywa przeciw Deklaracji Balfoura. Przyszły historyk żydowski znajdzie należytą ocenę tego zgangrenowanego wycinku naszego społeczeństwa.

Ale dla polityki objaw ten nie może wyczerpać się w potępieniu. Zadaniem polityki jest skuteczne sparaliżowanie tej żydowskiej dywersji antysyjonistycznej. Tym różni się zadanie polityki od liryki lub nawet historii.

Otóż odnieśliśmy na posiedzeniu A. C. wrażenie, że skuteczność tej akcji kontrsyjonistycznej została w bardzo znacznej mierze ubezwładniona i że w starciu wpływów ostała się wypadkowa prosyjonistyczna, co przecież już wynika z tego, co wyżej powiedziałem o tendencji i nastawieniu polityki angielskiej w stosunku do sprawy palestyńskiej. Co więcej. Organizacja Syjonistyczna w Anglii rozpoczęła bardzo intensywną akcję tak polityczną jak i propagandystyczną, której celem jest uodpornienie opinii angielskiej przeciw podszeptom tych „naszych” notabłów żydowskich.

A teraz — światła! Obrady A. C. wykazały, o ile chodzi o nasz front wewnętrzny, dwa fakty niezwykle pocieszające. Pierwszy — to zwycięstwo naszej raison d'état, nad aspektami partyjnymi w naszej pracy politycznej, bardzo silne zbliżenie się poglądów co do naszej taktyki mimo rozbieżności obu obozów tzw. pozytywistów i negatywistów, bardzo silne złagodzenie tonu walki wewnętrznej i bardzo silne spotęgowanie poczucia odpowiedzialności i zdrową ocenę rzeczywistości bez popadania w oportunizm lub jakąkolwiek rezygnację. Drugi fakt — to rzeczowe, męskie, konstruktywne zareagowanie na obecne trudności gospodarcze w Palestynie. Przed nami stanął obraz niesłychanej ofiarności całego jiszuwu, tak światła robotniczego jak i tzw. mieszczańskiego w opanowaniu kryzysu gospodarczego z własnych sił. Ale A. C. niezadowolilo się rezolucją dziękczynną. A. C. zrozumiało, że sprawa Palestyny nie jest tylko sprawą ludności żydowskiej w samej Palestynie, ale sprawą całej Organizacji Syjonistycznej, całego uświadomionego narodu żydowskiego, który chyba dziś naocznie mógł się przekonać czym jest i ma być Palestyna w jego przeznaczeniu. I dlatego A. C. uchwalilo wyjątkową, bo wyjątkowe są warunki, akcję pomocy konstruktywnej całego narodu żydowskiego dla Palestyny, aby pokonać, częściowe bezrobocie, zakupić dalsze teryny w okolicach politycznie zagrożonych, budować dalsze drogi, zabezpieczyć nowym osie-

CZYŚĆ ZĘBY PASTĄ DENS

Nowa ofiara terrorystów arabskich

Jerozolima, 22. 3. ŻAT. Banda złożona z 50 terrorystów, zaatakowała ubiegłej nocy znie nacka obóz chaluców, położony w pobliżu Ras el Nakura w najniebezpieczniejszej okolicy, gdzie grasują bandy terrorystów. Chalucowie stawili zdecydowany opór. W wyniku walki poległ 22-letni chaluc Jehuda Brenner, 26-letni Jakub Brenner został lekko zraniony. Arabowie, którzy ponieśli dotkliwe straty, zostali rozprószeni.

Jerozolima, 22. 3. PAT. Do Palestyny przybył przez Syrię Fauzi El Kaukadzi, szef sztabu powstańczego w 1936 r. Samochód, w którym Kaukadzi jechał ze swoim towarzyszem Bahi Addin Taba, był ostrzelany przez żandarmerię francuską w pobliżu granicy. Podróżni odpowiedzieli na strzały, raniąc jednego żandarma. Podróż Kaukadzkiego miała na celu przeprowadzenie kontroli organizacji przemytu broni i amunicji.

Kto dokonał zamachu na krewnego mufti'ego?

Jerozolima, 22. 3. PAT. Aresztowano 4 członków rodu Abdin pod zarzutem dokonania zamachu na szejka Juni Husseini, który został wczoraj ciężko ranny w starej dzielnicy Jerozolimy.

Aresztowano również pod zarzutem działalności terrorystycznej kadi'ego (sędziego muzułmańskiego) w Haifie oraz administratora sądu muzułmańskiego.

W Wiedniu bez zmian...

Praga, 22. 3. ŻAT. Wielu przywódców żydostwa austriackiego została już osadzona w więzieniu. Aresztowano przewodniczącego związku kombatantów żydowskich kapitana von Friedmanna. Również przewodniczący żydowskiego Kulturbundu dr Teller znalazł się w więzieniu. Tellera aresztowano podobno za to, że nie uiścił natychmiast długu 5000 szylingów, należnego austriackiemu Kulturbundowi. Natychmiastowa wypłata tej sumy była niemożliwa z tego względu, że bankierom żydowskim nie wolno wypłacać żadnych należności bez zgody organów nazistycznych.

Jak donoszą z Wiednia, popełnił samobójstwo radca prawny Banku Wypłat Międzynarodowych w Bazylei i doradca finansowy byłego kanclerza ks. Seipla dr. Gotfried Kuhnwald. Inni utrzymują, że dr. Kuhnwald został zastrzelony.

Dziś we wszystkich szkołach wiedeńskich obchodzą uroczystość ustanowienia reżimu nazistowskiego w Austrii. Dzieci żydowskie nie brały udziału w tych uroczystościach. Na rozkaz komisarza szkolnictwa prof. Früssa wszyscy żydowscy nauczyciele szkół powszechnych zostali „urlopowani”. Gauleiter Buerckel zarządził, aby wszystkie skonfiskowane towary przewieziono do odnośnych komisariatów policji. Równocześnie mają być przedłożone

spisy skonfiskowanych towarów. To samo dotyczy również skonfiskowanych aut.

London, 22. 3. ŻAT. Prasa angielska donosi, że w Wiedniu aresztowano 30-letnią córkę Bruno Waltera.

Prasa londyńska donosi z Wiednia, że popełnił tam samobójstwo znany historyk Eugen Friedl.

Z tychże źródeł donoszą, że młodzież hitlerowska napadła na ulicach Wiednia na rabina i wyrwała mu brodę.

Ostatni miesiąc szylinga austriackiego

Wiedeń, 22. 3. Dyrekcja Banku Rzeszy powołała do życia w budynku Banku Austriackiego w Wiedniu zastępstwo Banku Rzeszy pod nazwą Bank Rzeszy — placówka Wiedeń i mianowała już dyrektorów sprawujących urząd w imieniu Banku Rzeszy. Spodziewają się, że do 1 maja szyling zostanie wycofany z obiegu.

Na zasadach rasistowskich...

Wiedeń, 22. 3. PAT. W Grazu powstał w łonie krajowego rządu styryjskiego urząd gospodarczy, mający na celu kontrolowanie przydziału robót publicznych na zasadach rasistowskich partii narodowo-socjalistycznej. Przy tym mają być uwzględnieni dawni członkowie ruchu, których poprzedni rząd przy przydziale prac publicznych stale pomijał.

Papiery polskie zwyżkują w Nowym Jorku

Nowy Jork, 22. 3. PAT. Jak wiadomo, w ub. tygodniu pożyczki polskie na giełdzie nowojorskiej wykazywały tendencję słabą. Już w sobotę jednak nastąpiło wyraźne wzmocnienie, które w poniedziałek ustąpiło miejsca tendencji bardzo mocnej. Podajemy kursy zamknięcia pożyczek polskich na giełdzie w Nowym Jorku w dn. 21 b. m. (w nawiasie kursy zamknięcia w dn. 19 bm.): 8 proc. dillinowska 52½ (50), 7 proc. stabilizacyjna 72 (63), 6 proc. dolarowa 56 5/8 (49½), 7 proc. warszawska 50 (46 1/8), 7 proc. śląska 50 (46 1/8).

Dziennikarze litewscy przybywają do Warszawy

Warszawa, 22. 3. (Sin). W początkach kwietnia oczekiwani są w Warszawie pierwsi dziennikarze litewscy. Przez kilka lat czynny był w Warszawie korespondent urzędowego dziennika kowieńskiego „Lietuvos Aidas” p. Gustainis. W ubiegłym roku opuścił on swe stanowisko. Obecnie z chwilą normalizacji stosunków polsko-litewskich większość dzienników litewskich wyśle swoich korespondentów do Warszawy.

Utworzono Izbę handlową celem wymiany towarowej między Polską a Litwą.

Z komisji Sejmu i Senatu

Warszawa, 22. 3. (Sin). Dziś obraduje sejmowa komisja prawnicza, która rozpatruje projekt ustawy rządowej o pozbawieniu obywatelstwa. Szczegóły tego projektu zamieściliśmy przed kilku dniami. Prawdopodobnie ustawa ta będzie załatwiona na dzisiejszym posiedzeniu komisji prawniczej i znajdzie się na plenum Sejmu w nadchodzący piątek, rząd bowiem życzy sobie możliwie szybkiego załatwienia tej ustawy przez parlament.

W Senacie obraduje dziś senacka komisja prawnicza, która rozpatruje uchwalony przez Sejm projekt ustawy o statucie dla adwokatów. Komisja Senatu wprowadziła do tej ustawy pewne poprawki.

„Lidove Noviny” o procesie moskiewskim

Praga, 22. 3. PAT. Zbliżony do ministerstwa spraw zagranicznych, dawny organ prezydenta Benesza „Lidove Noviny”, dopiero teraz w dłuższym artykule wypowiadają się na temat procesu moskiewskiego, całkowicie solidaryzując się w dłuższych wywodach z aktem oskarżenia i wyrokiem sądu. Zarówno treść, jak i forma tego artykułu wywołały w tutejszych kołach politycznych konsternację.

dłom komunikację, wesprzeć stan średni tanim kredytem — słowem podeprzeć nasze pozycje aby ich siła i zdrowie były w dalszych pertraktacjach politycznych gwarancją, że będziemy tam tym czynnikiem, który tylko wtedy jest uważany za kontrahenta politycznego, jeśli jest silnym.

Te dwa fakty dają mi podstawę realną do ufundowania mego optymizmu także na naszym froncie wewnętrznym. I dlatego i z tego powodu mogę wszystkim pytającym dać odpowiedź: idziemy mimo wszystko naprzód i nadal naprzód pójdziemy.

Istnieją dwa rodzaje optymizmu: złudnego, lirycznego i — realistycznego. Pierwszy tworzy tęczową radość, która rozplywa się w świetle rzeczywistości. Wcześniej czy później.

Drugi ma otwarte oczy na trudności, na przeciwności, na nasze własne wady i tworzy siły, które przeciwności obalają, wady korygują, inercje zamieniają w bezustanną walkę, słowem tworzą — życie, składające się z wiecznych zmagania.

Obrady A. C. stały pod znakiem tego właśnie realistycznego optymizmu.

I dlatego dziś mogę Czytelnikom naszym z umiarem i spokojem dać radosną ale nie tanią odpowiedź: wśród walk idziemy naprzód!

Dostęp do Katalonii stoi otworem dla gen. Franco

Salamanka, 22. 3. PAT. Po zwycięskiej walce wojska gen. Franco dokonały ponownego przetrwania frontu wojsk rządowych, zajmując m. Val de Algorfa (na szosie Alcaniz Gandeza). Straty wojsk rządowych wynoszą około 2000

żołnierzy. W ręce wojsk gen. Franco wpadło około 300 karabinów maszynowych. Zdobyte stanowiska były główną linią umocnień, broniącą dostępu do Katalonii.

„Rząd republiki chińskiej” pod egidą Japonii

Tokio, 22. 3. PAT. Dnia 26 marca nastąpi w Nankinie ukonstytuowanie nowego rządu Chin środkowych z tytułem rządu republiki chińskiej. Ostatnie przygotowania do uroczystości są w pełnym toku. Nowy rząd będzie współpracował z tymczasowym rządem w Pekinie.

Tientsin 22. 3. Agencja Domei komunikuje że według wiadomości ze źródeł japońskich odmowa banków zagranicznych przyjmowania banknotów Banku Rezerwy Federalnej Chin może pociągnąć za sobą zamknięcie wszystkich firm zagranicznych, działających w północnych Chinach.

DZIS w kinie „WANDA”
po raz ostatni

Z DNIA

Fabrykowanie „żydo-komuny”

KRAKÓW, 23 marca.

Zbrodnia popełniona przez komunistę Nowaka w Luboniu w Wielkopolsce i cyniczne zeznania tego mordercy księdza katolickiego przed sądem w Poznaniu, stanowią poważny cios zadany przez „rzeczywistą rzeczywistość” koncepcji „żydokomuny”, stworzonej przez antysemitów jako „argument” w walce z żydostwem. „Żydo-komuna”, — że niby komunizm i żydostwo to są pojęcia identyczne i że walka z komunizmem mogłaby się ograniczyć do walki z żydostwem. Otóż zamordowanie ks. Streicha i ujawnienie w związku z tą zbrodnią istnienia jacyżek komunistycznych w samym sercu dzielnicy, która uchodzi za bastion endecki i najsilniejszą domenę wpływów wszelakiego żydożerstwa, obaliły chyba całkowicie „misternie” wynalezioną koncepcję żydo-komunizmu. Teraz już żaden choćby najbardziej bezkrytyczny i obalany czytelnik prasy antysemitki nie uwierzy, że komunizm jest koniecznym monopolem Żydów. I choćby się nie wiedzieć jak wysilala prasa endecka, to i tak nie potrafi wskazać choćby na cieni związku pomiędzy zbrodnią w Luboniu a jakąś ukrytą „sprzężyną” żydowską. Wszelkie wysiłki, by związek taki wynaleźć, spęłzyły na niczym. Dano więc temu spokój. Ale mimo to wybijane szyby w sklepach żydowskich w Warszawie...

Skoro więc runął misternie zbudowany domek z kart, któremu na imię „żydo-komuna”, trzeba jakoś obaloną koncepcję w inny sposób zrekonstruować. Jak się to robi? — na to jest prosta rada. Wystarczy tylko male fałszerstwo, po prostu — drobny retusz. Trzeba tylko z każdego człowieka sądownego za komunizm zrobić per fas et nefas — Żyda.

Mamy przed sobą numer „Małego Dziennika” (Warszawa-Niepokalanów) z dnia 20 bm. Na stronie 6-tej, w kolumnie krakowskiej, znajdujemy obszerny artykuł na marginesie ostatniego procesu komunistycznego w Krakowie. Sążnisty nagłówek opiewa: „Kto szerzy komunizm w Polsce? Żydzi — rozsądnymi czerwonej zarazy”. Z procesu kilkunastu komunistów zrobiono oczywiście sprawę czysto żydowską: na ławie oskarżonych sami Żydzi, między obrońcami Żydzi, wśród publiczności Żydzi. Pod adresem prasy krakowskiej zarzut, że niedość obszernie informowała o tym „żydowskim” procesie. Wreszcie — ni przypiął ni przylatał — sytuacja Żydów w Austrii, „zalew” uchodźców, i znów oszczerstwa o dezercji i robocie wywrotowej Żydów. Nareszcie — rzecz naistotniejsza: imiona i nazwiska skazanych we wspomnianym procesie za komunizm. I tu wylazi sztydło z worka. Z oskarżonego Jerzego Karmańskiego, syna Antoniego i Elżbiety z Mendrysów, karanego trzykrotnie za komunizm i skazanego w procesie krakowskim na sześć lat więzienia, robi się po prostu — J o s k a Karmańskiego. Imieniem „Josiek” ochrzczono również drugiego komunistę skazanego w tymże procesie — J ó z e f a Pasternaka, syna Jana i Józefy z Gąsiorów. Przytaczamy ściśle te dane genealogiczne, by tym dobitniej przygoździć fałszerstwo dokonane przez bogobojny organ entuzjastów hitlerizmu. Czegóż to nie robi się dla idei? Nawet popołite fałszerstwo jest środkiem dozwolonym i — uświęconym. „Idea” zaś jest wzniosła: koncepcja „żydo-komuny” musi być za wszelką cenę uratowana...

Prześladowania idą w parze

Dla nas nie było to żadną niespodzianką, że wraz z falą brutalnych i sadystycznych prześladowań Żydów w Austrii przyjść musi nieuchronnie fala represji i terroru wobec ka-

ZACZEŁO SIĘ W POCIĄGU

W rolach głównych:

ROBERT TAYLOR — ELEANOR POWELL
a już jutro

Przegląd prasy

O statystykę „runowców”

Gdy się czyta liczne już dzisiaj komentarze pewnej części prasy polskiej na temat zarzutów o „dywersji” żydowskiej w okresie konfliktu polsko-litewskiego, dochodzi się do przekonania, że wszelka polemika jest zbyteczna. Gdyby nie „dywersja” we formie rzekomego wyjmowania przez Żydów pieniędzy z banków, znalazłby się inny zarzut i inny powód do „odruhu”.

Argument w sprawie runu na banki przez Żydów był przecież tylko pozorem, za którym kryła się chęć wyładowania najniższych instynktów i pokazania w chwili ogólnego napięcia, że oto endecja istnieje i czuwa. Naiwni są ci publicyści, którzy biorą to wszystko na serio i wolać o konsekwencje. Naiwny jest publicysta „Głosu Narodu”, który nagle stwierdził, że przeoczył tak dobrą sposobność i przypomina czytelnikom „run”. Uderza nawet w osobiste tony:

Chodź mi o szerzenie przez sfery żydowskie niesłychanie szkodliwej paniki, objawiającej się w masowych pochodach na P. K. O. i inne zakłady finansowe dla wycofania oszczędności. Tlum, jaki sam widziałem przed Dyrekcją P. K. O. w Warszawie i który szturmował ten gmach przez całą noc, składał się niemal wyłącznie z Żydów.

Jest to czysta fantazja. A jest rzeczą charakterystyczną, że publicysta „Głosu Narodu” dopiero we wtorek przypomina sobie to, co widział w piątek ubiegłego tygodnia. Prasa żydowska stolicy reaguje na te wszystkie zarzuty w sposób szczerzy i otwarty. „Nowy Głos” pisze:

Zamiast polemizować na ten temat, proponujemy ujawnienie przez PKO statystyki podjętych wkładów pod względem narodowościowym.

Byłoby to jedyne wyjście. Ale zdajemy sobie sprawę, że do ogłoszenia takiej statystyki nie dojdzie. Nie dojdzie zaś dlatego, że taka lista „runowców” dałaby bardzo ciekawe, charakterystyczne i kompromitujące wyniki. Na temat takich ewentualnych wyników pisze „Hajnt”:

„Z całą odpowiedzialnością stwierdzamy na podstawie oświadczeń ze strony niezliczonych wiarygodnych świadków, że Żydzi stanowili (poza czysto żydowskimi dziełnicami) mniejszość w długim szeregu ludzi, którzy w krytycznych dniach pragnęli wyjąć swoje kapitały z pewnych instytucji finansowych. W każdym razie „etniczna struktura ogonków” przed kasami była daleka od jednolitości. Co-

tolicyzmu austriackiego. Przykład Rzeszy niemieckiej przekonał nas chyba dostatecznie, że te rzeczy idą ściśle z sobą w parze. To tylko niektóre pisma, uchodzące za katolickie, przynikały oczy na to co się dzieje teraz z katolicyzmem w Austrii, entuzjastycznie się bez granic „przełomem” jaki się nad Dunajem dokonał. Że „przełom” ten oznacza potężne wzmocnienie owiecznego wrogu Polski, to sfery te nic nie obchodzi. Wiadomości zaś o ucisku katolicyzmu pod regimem hitlerowskim idą zawsze na karb żydowskiej przesady i żydowskiej Greuelpropagandy...

Ale oto mamy już pierwsze autorytatywne informacje o rozmiarach prześladowań i gwałtów, stosowanych przez „zwycięski” hitlerizm wobec katolicyzmu w Austrii. Przypuszczamy bowiem, że oficjalny organ Watykanu, „Osservatore Romano” jest do pewnego stopnia miarodajny dla „Małego Dziennika”, który tyle radosnego entuzjazmu zdołał wykrzesać z siebie w pierwszych dniach po przewrocie. A wiadomości podane przez organ watykański bynajmniej nie zasługują na zbagatelizowanie, skoro czytamy o spłodowaniu kurii arcybiskupiej w Salzburgu, o brutalnym utargnięciu bojówek hitlerowskich do pałacu arcybiskupa i rewizji tam przeprowadzonej, o tym, że arcybiskup Waitz, znany z przekonania antyhitlerowskich, znajduje się właściwie w stanie faktycznego are-

Film poświęcony tysiącom zhańbionych dziewcząt

KOBIETY NAD PRZEPASCIĄ

W rolach głównych:

KAZ. JUNOSZA-STĘPOWSKI
JADZIA ANDRZEJEWSKA — NORA NEY
MARIA BOGDA — ADAM BRODZISZ

więcej, w ogonkach znajdowały się jednostki, których zawód łatwo jest poznać na podstawie zewnętrznych oznak, a w tych zawodach Żydzi w ogóle nie są reprezentowani.

Jak wyglądał „odruhu” na tle paniki w rzeczywistości? W odpowiedzi cytujemy słowa „Nowego Głosu”:

Zjawiała się — jak bez wstydu i wyczuła gruboskórny nietaktu, z satysfakcją o tym donosi pewna prasa — w okolicy banków i „uspokajała” panikarzy w ogonkach, siejąc panikę wśród Żydów. Przepędzano Żydów z ogonków, nie ruszając swoich. Zamiasł cokolwiek i kogokolwiek uspokoić, zadawałano się zaniepokojeniem Żydów i poprawieniem szansy w ogonku panikarzom nie żydowskim.

Kyrcaltowe tanie
Kuracje od 1 maja 155.—

Informacje:

IWONICZ ZDRÓJ

„Swoich” nie ruszono, „swoim” pozwolono stać w ogonku i siać panikę a skrupiło się na Żydach, którym zarzuca się dywersję i akcję antypaństwową. Stwierdziliśmy już, że gdyby nie było „runu”, znalazłby się jakiś inny motyw, inny wymysł. Bo przecież w takich okolicznościach jak odruch nie chodzi i żadne logiczne argumenty, ale o szerzenie chaosu i zamętu. A to udało się odruchowcom w całej pełni przy pomocy prasy, tym razem także ozonowej i przy pomocy PAT’a, który jeszcze raz ekscesy nazwał „odruhem” i „uzasadnił” je nazwiskami żydowskimi. Na koniec jeszcze jedna uwaga. Prasa antysemitka, cytując głos „Polski Zbrojnej”, który wczoraj omówiliśmy, dodaje z satysfakcją:

Faktycznie Żydzi mieli wyjątkową okazję do wykazania swego przywiązania do Polski. Egzaminu tego — nie złożyli. Po prostu zde-maskowały się.

Na temat lojalności i przywiązania do państwa zamknęliśmy już dawno dyskusję. Nie trzeba nam świadectwa lojalności od nikogo. Jesteśmy lojalnymi obywatelami nie dlatego, że by się komu przypodobać, lecz dlatego, uczciwie i szczerze pojmujemy nasze obowiązki obywatelskie. Nie czekamy też wcale na żadną „okazję”, by wykazać swoją lojalność. Ci, którzy piszą o „okazji” do wykazania lojalności, niechże nie mierzą nas swoim antypaństwowym miernikiem. (SŁ)

sztu, że pałac kardynała Innitzera jest pod strażą, że szereg redaktorów pism katolickich we Wiedniu i innych miastach aresztowano pod zarzutem zdrady stanu, że jednym słowem — jak pisze „Osservatore Romano” — hitleryzm w Austrii „zamierza w ciągu pięciu dni dokonać tego, co w Niemczech dokonane zostało w ciągu lat pięciu”.

Dla nas nie było to żadną niespodzianką, wiemy bowiem jak nieublaganie konsekwentny potrafi być hitleryzm w swej walce z żydostwem. A przecież brutalny ucisk katolicyzmu jest tylko logiczną konsekwencją antysemitki ideologii Hitlera, dla której nie ma dość słów zachwyty organ w Niepokalanowa. Teraz przyszła pierwsza fala terroru wobec katolicyzmu — to też uważamy, że radość, która przejawia się na łamach pewnej części prasy polskiej z powodu prześladowań Żydów w Austrii, jest może jednak nawet z antysemitki punktu widzenia, pozbawiona uzasadnienia. Albowiem wraz z Żydami jęczą pod obuchem hitlerizmu także katolicy austriaccy. W więzieniach i obozach koncentracyjnych cierpią nie tylko rabini, ale i księża. Czy jęki prześladowanego katolicyzmu w Austrii dojdą do uszu redaktorów „Małego Dziennika” i czy zdołają oświecić ich zapal i entuzjazm dla przewrotu hitlerowskiego w Austrii?

D. L.

BERNARD SINGER

W ZDOBYTYM KRAJU

II. Lueger przelicytowany

Nikt na ulicy nie rozbija szyb sklepów żydowskich. Oddziały „Falangi” nie ciągną przez miasto, napastując Żydów po drodze. Z tramwajów nie ściągają pasażerów żydowskich. Tylko w niektórych kawiarniach umieszczony został napis „Niearyjczycy niepożądani”. Nie ma więc nastroju trwogi, któryby się wyrażał w obawie przed biciem, kalectwem i t.p. Jeszcze nie wydane zostały „przepisy aryjskie”, choć właściwie usta wodawstwo niemieckie zostało rozciągnięte i na Austrię. Wszystko wisi w powietrzu, idzie t. zw. akcja żywiołowa, spontaniczna.

Zaczął się to od czystki w redakcjach. Ostatni współpracownicy zostali już usunięci z pism. Nikt nie odróżni jednej gazety od drugiej. Wszystkie zostały zaopatrzone w swastykę. Depesze D.N.B. wypełniają szpalty pism. Żałośnie wygląda niegdyś wielkie pismo „Neue Freie Presse” nie jest neu, ani frei i nie ma nic wspólnego z pojęciem europejskim Presse.

Orkiestry symfoniczne, teatry przeprowadzają czystkę. Jednocześnie odbywa się czystka publiczności. W teatrach pusto. Nie lepszy los spotkał przedsiębiorstwa muzyczne.

Resztki t. zw. czytającej publiczności siedzą w kawiarni wczytują się uważnie w prasę zagraniczną. Odtąd nikt w nic nie wierzy gazetom wiedeńskim. O aresztach, rewizjach, zmianach można się dowiedzieć jedy nie z prasy zagranicznej. Niektóre pisma są już zakazane. Niektóre podlegają konfiskacie. W sobotę w godzinach wieczornych policja odwiedziła wszystkie kawiarnie, by skonfiskować ostatni numer „Timesów”.

Najlepszą jednak ilustracją wypadków w Wiedniu są napisy na sklepach i szybka transformacja niektórych szyldów. Żółtą łatę zastosowano w postaci napisu na białym papierze. Na setkach sklepów umieszczony został napis dużymi literami: „Juedisches Geschäft”. Są to więc firmy wystawione na bojkot, na szykany władz, na los niepewny.

Napisy te można widzieć w wielkiej ilości nie tylko w drugim obwodzie, ale we wszystkich dzielnicach miasta. Rzuca się to szczególnie w oczy w bogatej dzielnicy pierwszego obwodu. Ale oto po godzinie, można zauwa-

KWIAT PODHALAŃSKI
NIEZBEDNY KREM
DO PIELEGNOWANIA CERY I RAK.

żyć zmianę w jednym ze sklepów. Zdjęto napis „Juedisches Geschaef”. Ukazał się już portret fuehrera, wywieszono chorągiewki ze swastyką, a u dołu napis: „Unter kommissarischer Leitung, lub unter Leitung der NSB O” (National - sozialistische Betriebs - Organisation). Nad sklepem żywnościowym umieszczony został napis: „Z rozporządzenia władz skarbowych nastąpiła zmiana właściciela. Sklep znajduje się pod zarządem NSBO”. Jeszcze rano w czwartek nad kawiarnią Centralną wisiał napis: „Juedisches Geschaef”. W piątek umieszczono już napis: „Arische Unternehmung”. Każda zmiana napisu, to ponura historia nie tylko zmiany firmy, wydziedziczenia, wyzucia z praw, zagrabienia majątku, ale stanowi również dzieje ostatnich dni w dziedzinie aresztów, gwałtów, wymuszeń. To w nocy zamknięto właściciela, zagrożono różnymi konsekwencjami, zażądano wyrzeczenia się sklepu. W późną noc sprawują rządy apasze. Przeprowadza się rewizje w mieszkaniach. Każda pociąga za sobą całkowite ograbienie z dobytku.

Właściciel sklepu z napisem „Juedisches Geschaef” czeka więc trwożnie na kolejkę, choć w ostatnim dniu ilość rewizji i wymuszeń zmniejszyła się znacznie. W ten sposób NSBO zdobywa dla siebie majątek, zaopatrzuje się w ruchomości i w nieruchomości. Tak otaczano szereg sklepów, wywożąc na sa mochodach ciężarowych cały posiadany towar.

Obok wielkich napisów „Juedisches Geschaef” można znaleźć skromną wywieszkę: „nicht arische Firma”. Właściciel sklepu nie może ustalić aryjskości w całej pełni, ma współnika chrześcijanina, lub jest chrześcijaninem w pierwszym pokoleniu. Największą ilość

takich napisów znaleźć można w pierwszym obwodzie.

W drugim obwodzie nie zachodzą nieporozumienia. Prawie wszystkie sklepy noszą napisy „Juedisches Geschaef”. Dla nikogo nie ulegało kwestii, że Cafe National jest cukiernią żydowską, że restauracje sąsiednie odwiedzane są wyłącznie przez żydowskich klientów. Ale oto w czwartym obwodzie znajdowała się kawiarnia teatralna, odwiedzana przez publiczność mieszaną. S.A. ustaliło, że kawiarnia jest żydowską. Odtąd ci-cha kawiarnia zapelniała się gośćmi żydowskimi.

Są jednak sklepy bez żadnych napisów i bez żadnych ozdób. Należą one do obywateli obcych państw. Miast napisów, znaków ze swastyką znajduje się krótkie zaświadczenie danego konsulatu. Tu rzadko zagląda S. A. -mann, choć w godzinach wieczornych zawiatają również i tutaj nieznanymi sprawcy, by zjeść, odmówić zapłaty i zabrać ze sobą paczki z żywnością. To są głodni z zachodu, którzy w ciągu wielu miesięcy musieli poprzestać na namiastkach, ersatzach.

Powstała nowa gazeta, szeptana. Codziennie w godzinach południowych opowiadają sobie dzieje groźne minionej nocy. Wyciągano z łóżek, rewidowano, aresztowano, zabierano dobytek.

Sprawa Schuschnigga odbija się echem na ulicy żydowskiej. Do wszystkich oskarżeń dołącza się zarzut, że Żydzi popierali jego rządy, że zaopatrzyli go rzekomo w fundusz na cele plebiscytu. Pod tym pozorem aresztowano Żydów bogatszych, powodując się na znalezioną listę ofiarodawców. Cel jest jednak wyraźniejszy. Obróńcom świętej własności prywatnej chodzi w tym wypadku wyraż-

ALFRED KERR

O ANGLII I ANGLIKACH NA TEMAT AUSTRII

I.

Rozmawiać dziś z Anglikami o Austrii...

Pewien dyplomata angielski opowiada mi: Dla obcego jest rzeczą prawie niemożliwą poznać duszę angielską. — Nawet Anglicy mało ją znają.

To uczucie miałem już częściej.

II.

Zwłaszcza ich dziwna niezrozumiałość: Gdy np. niektórzy w parlamencie coś mówią, niczego właściwie nie powiedziawszy.

W rozmowach prywatnych okazują nam ów niewyraźny stan duchowy że waha się, czy masz do czynienia z sumienną rzeczowością... czy z niezainteresowaną zimną krwią. Czy prostota... Czy milcząca chytryść. Czy grę udawania przed sobą samym... Czy zasadnicze wahanie się. Czy też: brak fantazji.

Czasem nie możesz nawet stwierdzić: czy przemawia spokojny egoizm... czy konwencjonalna miłość bliźniego. (Chyba nawet nie to)

III.

Anglicy jako jednostki okazują wspaniałe cechy aktywnego poczucia obowiązków — o

wiele bardziej niż jakikolwiek inny naród. Jest to kraj pierwszej jakości; to nie ulega żadnej wątpliwości. Dlatego właśnie tak trudno się w nim zorientować.

Być może, wszystko polega na tym, że ci ludzie, którzy prawie wszyscy są „shy”, a więc nieśmiały, mają nader długie przewody: jakieś rallentando w nerwach... co ich chroni przed zbyt dużym pośpiechem, ale zarazem i przed aktywnością w najbardziej odpowiednim momencie. W tym tkwi właśnie brak fantazji. A gdy się dziś słyszy, jak rozmawiają o Austrii w kilka dni po przewrocie...

IV.

Niektórzy mówią często: „Tak, dlaczego Niemcy nie mają się połączyć z Austrią? Że tu nie „Niemcy” lecz brunatne doły mają się złączyć z Austrią, to schodzi na plan dalszy. Nie mogą sobie wyobrazić tego, co jest oczywiste. Tak jak kraj serca szlachetnego, dostatecznie dotychczas udręczony, jak kraj nasycony muzyką zamulają teraz „osafowie”, gauleiterzy, ideolodzy „Blubo”, oszuści rasizmu i — podobne żywyoty, które bez różgi obejść się nie może. Małe kacyki, które od pięciu lat podnoszą Niemi-

cy i swoje wysokie pensje. Torturami, wężeniem, łamaniem prawa, porywaniem i ściąganiem ludzi. Tak dalece w Anglii nie sięga powolny rytm hamowanej fantazji, — za często nie sięga, zwłaszcza u przeciętnego obywatela. Przeważa często typowe uparte nastawienie: Austriacy mówią po niemiecku, Niemcy z Rzeszy też — a więc!

V.

Francuzi mówią chętnie: Anglik nie zna odcieni. Jest to błąd. Zna za dużo odcieni — tylko że są tak drobne, że ich rezultatem jest niewyraźna fosforyzacja, coś nieokreślonego, konkretnie nieujętego. (Nuance nieśmiałości, nużąca bezbarwność).

VI.

A tymczasem życie angielskie toczy się zwykłym torem, często rozkosznie spokojnym, łagodnym, uporządkowanym, a często dziwaczny; a jest tak niezrozumiałe, tak sprzeczne z sobą, tak tajemnicze i pełne kontrastów; równocześnie bogate i prymitywne. A gdy się sięga na chybił trafił, znajduje się... niesłychanie wiele kapitalizmu. Wbrew wszystkim kryzysom.

Przykłady z jednego tylko tygodnia. Lady Muriel Browden przed sądem konkursowym. Szalony przepych z jachtami, autami, lokajami. Aż do katastrofy. Dochody roczne w kwocie 10.000 funtów nie wystarczały. Młody człowiek mr. Steward przed tym samym sądem. Co roku długi w kwocie 12.000 funtów. Corocznie. Były członek parlamentu mr. North

nie o wydziedziczenie, o zagranie na instynktach przez obwieszczenie, że majątek Rothszylda został skonfiskowany, że pałac został zajęty, a dzieła sztuki znajdują się pod ochroną, by nie zostały wywiezione zagranicę. Pod zarzutem popierania Schuschnigga znajduje się również wybitny profesor Neumann.

Nie oszczędzono oczywiście i gminy żydowskiej. Otoczono gmach ze wszystkich stron, wykradziono publicznie 45 tysięcy szylingów, przeznaczonych na rozdawnictwo wśród ubogich. Teraz zamknięto gminę, dla „ochrony przed napadami”. Schutzhaft przyjmuje austriacką formę.

Nie zamknięto jedynie cmentarza żydowskiego. Przeciętna dzienna liczba pogrzebów wzrosła w trójnasób — z 12 na 36. Samobójstwa stały się plagą nazajutrz po przewrocie. Dotknęło to oczywiście nie tylko Żydów. Dziesiątki działaczy katolickich rozstało się ze światem.

Strwożeni Żydzi austriaccy nie mogą się oswoić z wytworzoną sytuacją; wydaje się im to przejściowe. Opowiadają o wyrazach współczucia sąsiadów, o cichym wyrozumieniu ludności, o pajdokracji, o nieznanym elementach, a raczej mętach, które zjawiały się na wiedeńskim bruku, by się pożywić.

Starzy wiedeńscy Żydzi wspominają z rozrzewnieniem czasy Luegera. Zarządzenia zwrócone przeciwko domokrażcom, rzemieślnikom, przemówienia Luegera, Hessmana i Schneidra ze schyłku wieku 19-go brzmią humanitarnie wobec nowych tonów obecnych władców Austrii.

Nic dziwnego, że w tych warunkach przychyla i zamilkła dzielnica żydowska. Przerazeni ludzie snują się w drugim okręgu, z oczu wyczytać można krótkie dzieje szykan i niepewnych losów. Nie zagląda do kin, nie siedzą w teatrze, politykują jeszcze z cicha w kawiarni, nad słuchując głosu współczucia z jakiejś instancji międzynarodowej, nastawiają się naiwnie na odzew angielski, na reakcję Stanów Zjednoczonych. A o godzinie 9-tej wieczór resztki „polityków” wraca szybko do domów, wśród pustych ulic, by trwożnie spędzić noc.

A codziennie ukazują się obwieszczenia, że napady i gwałty są dziełem nieznanego sprawców, że będą karane, że należy zgłaszać do najbliższego okręgu policyjnego. Nikt jednak nie zgłasza na policję. Na komisarz policyjny liczy się mniej jeszcze niż na odzew Ligi Narodów. Starym Wiedeńczykom śni się poczciwy Lueger.

S. O. S.

Tokio, 22. 3. (R) Na statku „Yeiko Maru“ (1850 ton), płynącym z Korei w kierunku Tient sinu wybuchł dziś w nocy, na wysokości Takou pożar. Statek rozesał sygnały S. O. S. i skierował się w stronę najbliższego brzegu, celem wysadzenia znajdujących się na jego pokładzie pasażerów.

skarży swego ojca — generała o obłąd przy spisaniu testamentu. Generał przykuty do fotela uważał siebie za uczestnika wojny w Abisynii. Adwokat pyta się: „Czy ktoś, kto twierdzi, że Mussoliniego powinno się rozstrzelać, musi być chory na umyśle?” — Rzeczoznawca: Niekoniecznie (Wesołość). Generała uznaje się za zdrowego na umyśle. — Może swym majątkiem rozporządzać jak chce.

VII.

A na tle tych testamentów wylania się często coś, co jest niezależne od tych wysokich sum: Często wielka dobroć, często trochę wariactwa, często owa fantazja, której gdzie indziej brak, a która graniczy z dziwactwem. Milioner mr. Lindo, który mieszkał obok Hyde Parku, zostawia tyle a tyle dla łodzi ratunkowych, nie zapominając przy tym o dużej i cennej rencie dla swej kucharki. Pokojowa też otrzymuje dużą roczną rentę, a potem uwzględnione są sieroty. I szpitale. Znalazł się też gość, który w tym tygodniu wyśpiewał hymny w swym testamencie na cześć swej żony (był to kupiec korzenny, który zostawił kilka milionów), mimo to skreśla żonie rocznie ćwierć miliona, jeśli znowu wyjdzie za mąż. Wszystką pełną mądrości i sentymentu dla człowieka

Dwie koncepcje co do podziału Palestyny

Londyn, 22. 3. ZAT. Organ Brytyjskiego Komitetu Propalestyńskiego „Palestine“ omawia w ostatnim zeszycie aktualną sytuację problemu palestyńskiego, nawiązując szczególnie do ostatniego oświadczenia min. Ormsby-Gore w Izbie Gmin. Pismo wywodzi, iż są dwie koncepcje planu podziału Palestyny: pierwsza, to podział w tym sensie, że Palestyna będzie rozdzielona między ludność arabską a Żydami, już obecnie zamieszkałymi w Palestynie. W tym wypadku Żydzi planu podziału nigdy nie zaakceptują i słusznie zarzucać będą Anglii zła manie zobowiązań i sprzeniewierzenie się zaufaniu Żydów. Jest jednak możliwa i druga koncepcja, mianowicie taki podział, aby wykrojone granice państwa żydowskiego dały możność realizacji zobowiązań mandatowych przy minimum tarę z żywołem arabskim. Jeśli się nie chce gwałcić mandatu, żydowska Palestyna ma być dość dużą, aby mogła pomieścić 3—4 miliony Żydów. Jaką jest koncepcja rządu angielskiego? Pierwsza czy druga? Jest to właściwie pytanie, które nie wymaga wstępnych badań, i rząd musi dać swą odpowiedź na nią nim jeszcze do Palestyny wyjeżdża komisja technicz-

na. Minister Ormsby Gore — kontynuuje „Palestine“ — jest niewątpliwie przyjacielem syjonizmu; niektóre rzeczy budzą jednak wrażenie, że nie jest całkiem swobodny w swych decyzjach, i że działają siły, przeciwne jego polityce. Jeśli rząd zamierza zaspokoić Arabów takim podziałem, który byłby nie do przyjęcia dla Żydów, wówczas — jesteśmy o tym przekonani — plan taki wyrządzi duże szkody Imperium Brytyjskiemu. W ostatniej enuncjacji min. Ormsby-Gore w Izbie Gmin był jeden ustęp, który musi budzić szczególne zastrzeżenia. Odpowiadając posłowi Wedgwoodowi, minister oświadczył, że mandat zawiera równe zobowiązania w stosunku do Żydów i Arabów. Tak nie jest. Zobowiązanie w stosunku do Arabów idzie w kierunku poręczenia ich praw obywatelskich i wyznaniowych, podczas gdy w odniesieniu do Żydów mandat zawiera zobowiązanie utworzenia siedziby narodowej dla żydostwa światowego, co nie dałoby się pogodzić z myślą o podziale Palestyny, chyba że podział będzie pomyślany w szerszej interpretacji, nadanej temu planowi przez b. ministra kolonij Amerygo.

Egipt przeciwko oddaniu Negewu dla Arabów

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika“)

Paryż, 22. 3. (J) Korespondent „Temps“ na Bliskim Wschodzie, dowiaduje się z źródła mia rodzajnego, że w ostatnich dniach zwrócił się rząd egipski do Foreign Office zaznaczając, że Egipt nie jest zainteresowany w po-

wlerzeniu Arabom palestyńskim władzy nad południową częścią Palestyny, tzw. Negewem.

Egipt uważa, że mandat brytyjski powinien być rozciągnięty na te obszary, mające olbrzymie znaczenie strategiczne dla kanału, który połączył ją w przeszłości Gazę i Akabę. Niebezpieczeństwo rozciągnięcia sfery wpływów włoskich na słabe państwo arabskie wzdłuż wschodnich granic Egiptu, skłoniło rząd egipski do tego kroku.

Plaszcze gumowe i impregnowane „Przemysł-Indoleum“
KRAKÓW, RYNEK GŁ. 10.

Niemcy wyciągają rękę po Lichtenstein

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika“)

Paryż, 22. 3. (J) „Paris Midi“ donosi o zaniepokojeniu, jakie w kołach politycznych panuje co do losów księstwa Lichtenstein, które stało się ostatnio przedmiotem bardzo podejrzanego zainteresowania narodowych socjalistów. Jak wiadomo, panująca rodzina książęca pozostaje w bardzo zażyłych stosunkach z rodziną Ottona Habsburga, który jest częstym

gościem na zamku w Vaduz. Książę Franz von Lichtenstein jest ożeniony z córką żydowskiego barona Guttmana.

Głównie Bank Rzeszy zainteresowany jest w ewentualnym anslussie z Lichtensteinem, ze względu na to, że bank księstwa Lichtenstein posiada duże zapasy dewiz, które by mogły się Rzeszy przydać. Prócz tego ewentualny Anschluss opłaciłby się w tej chwili o tyle bardziej, że w bankach księstwa Lichtenstein znajdują się sięgające bardzo poważnych sum oszczędności b. obywateli Austrii, która obecnie przyłączona została do Rzeszy.

Pismo uważa, że w najbliższym czasie zapadnie w Niemczech decyzja co do losów Lichtensteinu, przy czym najbardziej miarodajną będzie w tym kierunku opinia dra Schachta.

Nagroda im. Bialika

Tel Awiw. ZAT. Jury literackie zarządu miasta Tel Awiw uchwaliło podzielić tegoroczną nagrodę literacką im. Ch. N. Bialika (100 l. szt.) między poetę Jakuba Steinberga a uczonego Abrahama Kahane.

—oo—

Żydzi niemieccy wobec tragedii Żydów austriackich

Praga, 23. 1. ZAT. Berlińska „C. V. Zeitung“ pisze: „W biegu historycznych wydarzeń, odgrywających się obecnie w naszych oczach, byłoby w tej chwili przedwczesne powiedzieć Żydom austriackim, którzy znaleźli się w tych samych co my granicach państwowych, więcej niż to, że zaw sze będziemy gotowi pomóc im czynem i radą, kiedykolwiek to im będzie potrzebne i w miarę możliwości“.

(co w pewnym momencie może nawet być uważany za miłość bliźniego).

VIII.

W każdym razie częste są te testamenty. A w tym wszystkim dużo kapitalizmu... Nie brak jednak wypadków najintymniejszych, idealnych wstrząsów sumienia. Jakiś giełdziarz (wciąż w tym samym tygodniu!) porzuca po prostu swój zawód i staje się karnodzieją „slumsów“, tych dzielnic nędzy, gdzie najbiedniejsi mieszkają w brudzie straszliwym. Nie czyni tego bez zgody rodziny. Albo: robotnik Robson jest regularnym uczestnikiem kółka kościelnego kapitała Shawa, gdzie się dyskutuje na temat religii. Robotnik dochodzi do ateizmu. Ma z kapitanem Shawem rozmuowę na temat Boga i (tu zaczyna się właśnie groteska) zabija wierzącego kapitana toporem. Ława przysięgłych orzeka śmierć przez powieszenie. Wdowa po kapitanie woła jednak spokojnie: Przebaczam mu!

We wszystkim tym tkwią tajemnice. Jak można czytać w duszy tego ludu? Mój dyplomata miał rację: — „I Anglicy jej nie znają“. A więc: chociaż tu wielu ludzi oburza się na Hitlera, niełatwo można stwierdzić, co właściwie odczuwają wobec Austrii. (tłum. —si)

Jaki będzie los Czechosłowacji

Nastroje w Pradze. -- Szanse ataku niemieckiego

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika“)

Praga, w marcu.

Praga przeżywa obecnie okres niesłychanego zdenerwowania. Z jednej strony rozwój wypadków w Austrii oddziałuje tragicznie na ludność praską, połączoną z Wiedniem niezliczonymi węzłami. Samobójstwa są tu tak samo na porządku dziennym jak we Wiedniu. Pod wpływem potęgającej się nagle depresji psychicznej ludzie w dobrych nawet stosunkach materialnych, nie zagrożeni w egzystencji swej odbierają sobie życie. Z drugiej strony łamią sobie wszyscy głowę nad tym, jaki będzie los Czechosłowacji.

Można stwierdzić, że co do tej kwestii odgraniczają się tu dwa obozy: pesymiści i optymiści. Pierwsi przypuszczają, że Niemcy nie wdając się wcale w długie pertraktacje z C. S. R., lub z mocarstwami zachodnimi, pod pretekstem obrony „uciskanych“ trzech milionów rodaków swych, wkroczą tak samo jak do Austrii. Drudzy zachowują całkowity spokój i mniemają, Czechosłowacji nic stać się nie może. Takie są nastroje w kołach mieszczaskich.

*

Sfery polityczne równowagi nie tracą i są do brej myśli, aczkolwiek i w tych kołach interpretacja obecnej sytuacji nie jest jednolita. I tak właściwe znaczenie mowy Hitlera w parlamencie po okupacji Austrii rozmaicie tu wykładają. Jak w innych krajach, tak i tu przeważa mniemanie, że Hitler o Czechosłowacji wcale nie wspomniał, że zatem nie należy się obawiać agresywnych zamiarów w czasie najbliższym, tym bardziej, że Hitler po raz wtóry już podkreślił niemożliwość uregulowania granic europejskich wyłącznie na podstawie zasady narodowościowej.

Są jednakowoż i tacy, którzy z mowy Hitlera wyczytują coś wprost przeciwnego. Nie bez racji może zwracają oni uwagę na to, że deklaracje oficjalnych przedstawicieli Trzeciej Rzeszy cechują się dwuznacznością, jak wyrzeczenie Sybilli. „Ibis redibis non moriaris in bello“ to może oznaczać „Pójdiesz, wrócisz, nie zginiesz na wojnie“ — lub też „Pójdiesz, nie wrócisz, zginiesz na wojnie“.

I tak już odpowiedź niby uspakajająca, da-

na przez Göringa czeskiemu posłowi w Berlinie, może rozmaicie być pojęta. „Życzeniem naszym jest, by stosunki z Czechosłowacją się poprawiły“ — to dopuszcza interpretację: „Stosunki się polepszą, skoro spełnicie nasze życzenia“. Co do przemówień Hitlera, niezaprzeczenie wspominał on o tym, że nie można w Europie pociągnąć granic w taki sposób, by wszyscy w pełni byli zadowoleni. Lecz właśnie w ostatnim przemówieniu (18 marca) wypowiedział on się w sposób wyraźniejszy, i to wcale nie na korzyść Czechosłowacji. Owszem, wskazał na owe „niezliczone narodowościowe wysepki“ które po prostu uniemożliwiają harmonij-

narodowych ośrodkach politycznych jest w istocie niebываłe. Hull zapowiada, że Stany Zjednoczone nie będą pozostawać neutralne. Rosja wzywa mocarstwa do stworzenia koalicji pokojowej. Równocześnie, podobnie jak Francja, oficjalnie obiecuje C. S. R. pomoc swą. Tylko w Anglii sytuacja jeszcze się nie wyklarowała, ale ośrodkiem ostrych walk jest i tam — Czechosłowacja. Ostatnio zajścia w Londynie napełniają Pragę otuchą. City odbywa zebrania i wywiera nacisk na rząd. Minister de la Warr, przechowujący pieczęć królewską, wzywa w najenergiczniejszy sposób do sparaliżowania dalszej agresywności Niemiec. Minister wojny Hoare Belisha grozi wystąpieniem z gabinetu, na wypadek jeśli Chamberlain dalej pozostawać będzie beczynnym.

Na pierwszym planie atoli stoi zawsze Churchill, który w parlamencie i w prasie przemawia za Czechosłowacją, nie ukrywając programu, jaki zastępować zamysła, gdyby go postawiono na czele rządu. Wybornie działają jego sarkazmy, skierowane przeciw rządowi, który nie umie przyspieszyć zbrojeń: „C. S. R. jest tylko małym, demokratycznym państwem, Armia jej jest zaledwie dwa lub trzy razy większa niż armia Wielkiej Brytanii. Ma ona zaledwie trzy razy tyle amunicji, co Włochy...“

Kampania Churchilla kulminuje w apelu, by Anglia nie ograniczyła się do własnych zbrojeń, lecz by stworzyła wielki alians wszystkich państw europejskich, pragnących pokoju, i to jeszcze w r. 1938, gdyż inaczej będzie za późno, i nastąpi katastrofa, jakiej świat jeszcze nie widział.

* * *

Czechosłowacja sama nie próżnuje. Czyni wszystko, by odebrać Niemcom i podstawę i chęć do agresji. W ramach programu równoprawienia narodowości lepsza coraz bardziej sytuacja ludności niemieckiej. Bez dyskusji w sejmie, drogą ustanowienia rządowego zagwarantowano obecnie Niemcom udział w służbie rządowej, odpowiadający całkowicie normie procentowej. W urzędach centralnych udział ten będzie wynosił 22 proc.; w Pradze

ne pociągnięcie granic. Lecz z drugiej strony, w wyraźnym odróżnieniu od tych wyseppek, i nie w zastosowaniu do Austrii, bo już jako groźbę w odniesieniu do przyszłości, wyrzekł z naciskiem: „Należy zrozumieć, że wielki naród mający poczucie honoru nie może przypatrywać się beczynnemu uciskowi wielkich milionowych mas ludzi własnej krwi!“

*

Jednakowoż i ci politycy, którzy w tych słowach Hitlera upatrują zdecydowaną zapowiedź niedalekiej interwencji Niemiec w C. S. R., dalecy są od trwogi Sądzą, że to co się obecnie dzieje w świecie, łącznie z przygotowaniem samej Czechosłowacji, zmusi Niemcy do postępowania oględnego. Wrzenie w wielkich między-

G. FRÖSCHEL

Przekład autoryzowany.

Copyright by Ludwig Nath-Verlag, Wien.

POŻEGNANIE Z GWIAZDAMI

79)

Godzina marszu pieszo ze stacji do „Zdroju Ekkeharda“, którego Ewa jest poddana, służąc jako źródłana nimfa, przy bieżącej taśmie. Tym czasem niebo pokryło się ciężkimi, szaro-białymi chmurami, nad równiną zanoszą się na groźną burzę, wysokie zboże faluje z hałaśliwym poszumem nadchodzącej zawieruchy. Grzmijcie niebios, dmij po polach wichuro, tym dumniej mogą ci z nastawioną śmiało pierśią iść naprzeciw, tym głośniejszą mogą śpiewać moją pieśń burzy. I rzeczywiście śpiewa na całe gardło ten młody człowiek, który wczoraj jeszcze siedział przy stole gry i przypatrywał się szklanym wzrokiem, jak jego pieniądze pomykały do sąsiada na prawo, — wiatr mierzwi mu włosy i w takt krótkiej melodii, której nikt przed nim jeszcze nie śpiewał, a którą natchnęły go pędzące chmury i wysoko pod nim rozlegające się łaskoty, uderza stopami o wąską, piaszczystą, skalistą drożynę, biegnąc w dół ku rzece, po nad którą, zdają się przelatywać żółte piomyzki.

Napotyka na gromadę robotnic, wiatr wzdyma ich suknie, szarpie ich bluzami. Otto woła do nich: „Ewa Dörfler? Pokazują przez ramiona, przelatują przed nim popędzane potężną siłą wiatru, który zgina do ziemi kanciaste włosy żyta.

Pochylona biegnie Ewa sama za gromadą. w swej niebieskiej sukience, podobna jest do biał-

watka niesionego wiatrem. Włosy rozlatują się dokoła jej twarzy, nogi nie mogą tak szybko, jak każe wiatr, przystaje więc, by zaczerpnąć tchu i trzyma rękę przy piersi. Jaka ona delikatna, jaka słaba. Jak silna, jak pewna będzie, gdy otoczę ją ramieniem, myśli wędrownik, który idzie przeciw burzy. I teraz znalazł już słowa dla krótkiej melodii, którą pełnym głosem wyśpiewuje wśród huku i poszumu. „Ona jest tą właściwą, ona jest tą prawdziwą, ona jest tą moją!“

Ewa bardzo się przestraszyła, kiedy rozpoznała mężczyznę, wynurzającego się przed nią z chmury kurzu, cofa się, kiedy wielkimi krokami do niej się zbliża.

„Panno Ewo!“

„Panie Wiesie...“

„Czemu nie podaje mi pani ręki?“ Ewa podaje mu dłoń, on trzyma ją mocno. „Taka blada, dlaczego? Strach przed piorunem i błyskawicą? Dobry Bóg nic nam nie zrobi“. Otto chce otoczyć ją ramieniem, ona wzbrania się trwożliwym gestem, lecz on przyciąga ją ku sobie. „Chodź pani, wnet zacznie się ulewa.“

Ona jednak opiera się uderzeniom wiatru i uciskowi jego ramienia. Jakby w ziemię wrosła, stoi na ścieżce, pomiędzy szeleszczącymi falami żółtego zboża. „Skąd się pan tu wziął, panie Wiesie, czego pan tu szuka?“ Nie tylko jej twarz, także jej spojrzenie jest ze strachu bła-

de i bez blasku...

„Pani szukałem, Ewo, musiałem z panią pomówić. To zrozumiałe, że pani jest na mnie zła, zapewne nie chce pani już nic o mnie słyszeć.“ Umilkł, czekając na odpowiedź, której nie otrzymał. „Zachowałem się jak głupiec, byłem szalony, zwariowany, byłem ślepy i głuchy. Czy może mi pani przebaczyć?“ Ewa milczy. „Kiedyś była pani przecież dla mnie życzliwa, prawda, że pani była dla mnie życzliwa, Ewo?“

Czy to wir z kurzu i wiatru, popycha ją ku niemu, czy też szuka u niego ochrony przed burzą? Otto czuje ją blisko siebie, wyczuwa napór jej ramion i bioder na swym ciele i słyszy jej „tak“, które tylko pomyślała. „A więc wszystko będzie znowu dobrze“, zapewnia i jego głos załamuje się z błędnego wzruszenia. „Jestem młody, dałem się omamić. Gdy się jest biedny, nie można się oprzeć takiej przygodzie, wtedy ona porzywa człowieka za sobą. Ale teraz gra jest skończona, teraz wiem, dokąd należą. Do pani należą, Ewo, na zawsze. Chce pani?“

Ale ona uwalnia się z jego ramion. Wiatr nagle uspokoił się i dokoła tych dwójga ludzi, nad którymi zawisły brunatno - czarne, z białymi brzeżkami chmury, — stało się naraz całkiem cicho. „Nie mogę“, rzekła Ewa mocno i surowo.

(C. d. n.)

33 proc.; a są nawet okręgi, w których według tego nowego klucza wszyscy urzędnicy będą Niemcami. Pod tym względem więc ludność niemiecka nie będzie już mogła zalić się na ucisk.

gorączkowo pracuje się nad ostatecznym udoskonaleniem zbrojeń rozpoczętych już przed pięciu laty. W kołach wojskowych panuje silne przekonanie, że gdyby Niemcy mimo niekorzystnych dla nich widoków zdecydowali się do agresji zbrojnej na C. S. R., mogłoby co najwyżej zdobyć pewne początkowe sukcesy, lecz żadną miarą nie osiągnęłyby właściwego swego celu, zawiadnięcia Czechosłowacją.

Bardzo pouczająca była dla mnie rozmowa o tym przedmiocie z pewnym wyższym fachowcem wojskowym. „Ogółem — oświadczył mi — nie docenia się naszej armii, gdyż przykłada się tylko miarę ilościową. W wojnie dzisiejszej jednak nie ilość rozstrzyga, lecz uzbrojenie, inteligencja i poziom moralny. U nas nie ma amafabetów. Uzbrojenie nasze jest pierwszorzędną i wyjątkowo bogatą, amunicja niemal niewyczerpana. Niemcy spotkałby się u nas z oporem zacietym. Musiałby się więc rozwinąć t. zw. wojna pozycyjna, trwająca dłużej, niżby Niemcy mogli wytrzymać”.

„A co sądzić należy o pomocy rosyjskiej, której wartość uchodzi za problematyczną?” — zapytałem.

„I tej się nie docenia. Mylną jest opinia, że armia rosyjska nie jest obecnie zdolna do żadnej akcji, gdyż Stalin pozbawił ją wszystkich zdolnych dowódców. Stalin przeprowadził tylko czystkę analogiczną do „reformy” Hitlera. Od r. 1920 do 1933 armia rosyjska i niemiecka kooperowały z sobą bardzo ściśle. Niemiecycy oficerowie wykształcili czerwoną armię, za co im pozwolono ćwiczyć fachowców swych w używaniu ciężkiej artylerii, zabronionej wówczas Niemcom. Kiedy nastąpił przewrót w Niemczech, związek między armiami się rozluźnił, mimo to sympatyzowały one z sobą, i nie można było liczyć na nie pod tym dowództwem na wypadek wojny niemiecko-rosyjskiej. Trzeba więc było usunąć germanofilów z armii rosyjskiej, a rusofilów z armii niemieckiej. Lecz obecnie z naszego punktu widzenia, armia rosyjska jest tym pewniejsza”.

„A czy możliwym jest przedostanie się jej na terytorium czechosłowackie, względnie niemieckie?”

„Idzie głównie o pomoc awiatyki. Rosja ma obecnie najliczniejszą armię powietrzną i to dobrze wyekwipowaną. Bombery rosyjskie mogą przez Litwę dostać się do Wschodnich Prus, a przez pewną rumuńską furtkę graniczną do Czechosłowacji”.

„Z tym wszystkim, zanim jeszcze wojna się rozwinie — zauważyłem — Niemcy mogą zbroń bardować Pragę?”

Strategik czeski machnął ręką. „Et co tam, Pragę się odbuduje. Ale tej wojny Niemcy nie wygrają.”

WID.

ŚRODA, 23. marca.
STACJE KRAJOWE

KRAKÓW 6.15 Audycja poranna; 11.15 Audycja dla szkół: a) „Brzydkie kaczątko” bajka Andersena; b) Muzyka z płyt; 11.40 Szwedzkie pieśni ludowe z płyt; 11.57 Sygnal czasu; hejnał; 12.03 Audycja południowa; 13.45 Muzyka z płyt; 14.45 Wiadomość bieżąca; 14.50 Muzyka z płyt; 15.25 Lokalne wiadomości gospodarcze; 15.30 Z Warszawy: wiadomości gospodarcze; 15.45 „Ludwik Pasteur” pogadanka dla dzieci starszych — wygl. Wacław Frenkiewicz; 16 „Uczmy się mówić” audycja w opr. Teofila Trzcińskiego; 16.15 Głoski muzyczne i piosenki dla dzieci. Wygl. Zofia Szfranowa i Irena Lipczyńska (fortepian na 4-ry ręce) i Maria Dubrowska-Gruszczyńska (spiew) i prof. Ludwik Urstele (akomp.); 16.50 Pogadanka aktualna; 17 Odezyt wokalny. „20-lecie armii czerwonej” J. Jaworski; 17.15 Łódzka ork. salonowa pod dyr. Teodora Rydera; 17.50 „Co robię z dzieckiem po ukończeniu szkoły” odezyt wygl. inż. dr. Br. Bieglislen; 18 Z Warszawy: wiadomości sportowe; 18.10 Lokalne wiadomości sportowe; 18.15 Krakowski dziennik sportowy; 18.20 Z Lwowa: audycja wylenna „Kazka krakowska” Budzyńskiego; 18.50 Sprawy społeczne w opr. red. Wł. Wasilowskiego; 18.55 Program na dzień następny; 19 „Za robotą” epizod z pow. „Kamienieca wielkiego miast” Wł. Pawlaka (recytacja prozy) 19.20 Pieśni Cezara Celi do słów Mickiewicza w wyk. A. Karpackiego; 19.35 „Złotna Wola w nowej szacie” dialog dyskusyjny W. Halewicza i T. Terleckiego; 19.35 Drobne utwory na altówkę. Wygl. Stefan Schleichkorn (altówka) i Mada Orlińska (akomp.); 20.30 „Zagadnienia” „Darwulizm w świetle

Litwa wypełni zobowiązania wobec Polski

Ryga, 22. 3. PAT. Prasa donosi, że w kołach politycznych kowieńskich zapewniano korespondentów zagranicznych w związku z wiadomościami o zmianie rządu, że każdy nowy gabinet na Litwie wypełni w całości przyjęte wobec Polski zobowiązania.

Tallin, 22. 3. (T). Korespondent „Uns Eestli” donosi z Kowna, że w skład nowego gabinetu litewskiego wejdzie prawdopodobnie b. premier i członek partii chrześcijańsko-demokratycznej Bistras, zwolennik — jak wiadomo — współpracy z Polską.

Śladami Doboszyńskiego Proces o napad na miasteczko Wyszonki

Warszawa, 22. 3. (A). W środę 23 bm. rozpoczyna się w Łomży wielki proces o dokonanie w dniu 15 października r. ub. najścia na miejscowość Wyszonki w pow. Wysoko - Mazowieckim. Było to już drugie tego rodzaju najście. Pierwsze dokonane kilka miesięcy przedtem przez nieznaną sprawców, zakończyło się zdemolowaniem wszystkich sklepów żydowskich w Wyszonkach i zniszczeniem towarów, należących do Żydów.

Najście w dniu 16 października r. ub. napotkało na opór policji, która już uprzednio obsadziła Wyszonki, przedzona w drodze konfidencjonalnej o zamierzonym napadzie. Między napastnikami i policją wywiązała się utarczka, w rezultacie której napastnicy wycofali się, pozostawiając na pola walki zabitego Antoniego Czajkowskiego. W wyniku przeprowadzonej po najściu obławy policyjnej oraz dochodzenia policyjnego i prokurator-

skiego dokonano wielu aresztowań w pow. Wysoko-Mazowieckim wśród zwolenników Str. Narodowego. Część spośród aresztowanych zwolniono, 24-ch zaś oskarżono o udział w najściu na Wyszonki z art. 163 K. K. przewidującego karę do 5-ciu lat więzienia. W środę staną oni przed sądem.

O zorganizowanie najścia na Wyszonki oskarżona była policja przywódcę Stronnictwa Narodowego w pow. Wysoko - Mazowieckim, ziemianina Stanisława Skrzyszewskiego, naśladowcę Doboszyńskiego. Nie zasiądzie on w środę na ławie oskarżonych, gdyż bezpośrednio po wypadkach z 16-go października znikł z terenu powiatu i dotąd nie powrócił. Policja rozesłała za nim listy gończe, wyznaczając nagrodę za odnalezienie zaginionego, jak dotąd bezskutecznie.

Prof. Weizmann do Palestyny

Paryż, 22. 3. (ZAT). Z Marsylii udał się dziś dr Weizmann do Palestyny na pokładzie okrętu „San Pillion”.

Zakaz uboju rytualnego w Rumunii

Bukareszt, 22. 3. PAT. Władze rumuńskie wydały zakaz rytualnego uboju bydła w całym kraju.

Pod rozkazy Henleina

Berlin, 22. 3. PAT. Niemieckie biuro informacyjne donosi z Pragi: Pełnomocnik niemieckiego stronnictwa rzemieślniczego Alois Stenzel rozwiózł we wtorek stronnictwo i wezwał wszystkich członków do wejścia w skład stronnictwa sudecko-niemieckiego pod kierownictwem Henleina.

nowoczesnej nauki o dziedziczności” wygl. dr. St. Skowron doc. U. J.; 20.45 Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna; 21 Koncert Chopinowski w wyk. Leopolda Muenzera; 21.45 „Nieprzemijający urok poezji” kwadrans poetycki pt. „Pieśń rzezy czaroleskiej” w opr. Jana Miernowskiego; 22 Koncert popularny w wyk. ork. PR. pod dyr. G. Fitelberga; 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny; 23 Muzyka z płyt.

STACJE ZAGRANICZNE

BRUKSELA (484) 14.30 Koncert symfoniczny; 18 Koncert Ewartetu; 19.15 Muzyka taneczna; 21 Marsze; 21.45 Koncert ork. 22.15 Kabaret; 23.25 Muzyka taneczna.

BUDAPESZT (550) 12.05 Muzyka cygańska; 13.30 Płyty; 14.15 Pieśni; 15.30 Koncert: Marsze (Dohnanyi), Tańce i pieśni XVI wieku (Respighi), Legenda (Massenet), Polonez Edur (Liszt), Tańce rumuńskie (Bartok); 22.25 Muzyka cygańska; 23.10 Muzyka taneczna.

DROITWICH (1500) 12.45 Koncert ork. i pieśni; 13.45 Płyty; 14.15 Koncert ork. 18.20 Muzyka taneczna; 20 Program rozrywkowy; 21 Koncert symfoniczny: Uw. „Rozamunda” (Sehubert), Symfonia Nr. 6. F-dur „pastorale” (Beethoven), Preludium (Ireland), Tance (Kodaly), Poemat symfoniczny „Don Juan” (R. Strauss); 23.45 Hiszpańska muzyka fortepianowa; 0.15 Muzyka taneczna.

HILVERSUM (304) 13.10 Koncert na organach; 14.46 Pieśni; 15.55 Muzyka kameralna; 18.25 Muzyka z płyt; 20.55 Koncert chóru i ork. 23.10 Koncert ork. 23.10 Koncert ork.: Serenada (Siedel), Carowa (Ganne), Czardasz (Grossmann); 23.40 Płyty.

LONDYN (342) 12.30 Recital organowy; 13.30 Muzyka rozrywkowa; 15.50 Solo fortepianowe; 16.45 Koncert ork.: Uw. „Agineourt” (Leight), Woda (Haendel), Trzy tańce (Falla); 18.20 Koncert rozrywkowy; 21 Kabaret; 23.55 Muzyka taneczna.

OSŁO (1151) 14.05 Muzyka z płyt; 17.05 Koncert; 20.30 Koncert ork. i solistów; 22.15 Muzyka taneczna.

PARYŻ (1648) 12 Muzyka z płyt; 14.30 Pieśni; 15.45 Recital fortepianowy; 17.15 Koncert skrzypcowy; 21.30 Koncert fortepianowy; 22.30 Kabaret; 23.30 Płyty.

PRAGA (470) 12.35 Koncert; 15.15 Koncert; 16.10 Muzyka rozrywkowa; 18.05 Niemiecka audycja; 19.35 Koncert z Wiednia; 21.05 Program rozrywkowy; 23.35 Muzyka taneczna.

Wiedeń, 22. 3. PAT. Dziś uwięziono znanego przemysłowca i właściciela jednej z największych mechanicznych pralni „Habsburg” Loewingera pod zarzutem licznych przekupstw, dokonanych jakoby w austriackim ministerstwie handlu.

Fuzja Towarzystw Ubezpieczeniowych

Jak się dowiadujemy, sprawę połączenia Towarzystw Ubezpieczeniowych „Polonia” i „Port” należy uważać za dokonaną. Na dzień 21 kwietnia 1938 Zarządy tych Towarzystw zwołały Walne Zgromadzenia Akcjonariuszów, które mają powziąć odpowiednie uchwały. Na połączone Towarzystwo ma przenieść Assicurazioni Generali Dyrekcja na Polskę swój portfel ubezpieczeń rzeczowych.

Nowe Towarzystwo będzie działało pod nazwą „Generali-Port-Polonia” Zjednoczone Towarzystwa Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

Dowiadujemy się, że stanowisko prezesa Rady Nadzorczej w nowym Towarzystwie ma objąć b. minister August Zaleski, stanowisko zaś prezesa Zarządu — b. minister Dr Henryk Strassburger.

Assicurazioni Generali Dyrekcja na Polskę, po przeniesieniu portfela ubezpieczeń rzeczowych na połączone Towarzystwo, będzie nadal działała w Polsce w dziale życiowym na rozszerzonych podstawach organizacyjnych.

KURS RZEZBIARSKI

Z inicjatywy Żydowskiej Rady Gospodarczej w Krakowie zostanie uruchomiony kurs rzeźby w drzewie (snycerski) pod kierownictwem fachowej siły instruktorskiej. Od kandydatów wymagane są pewne umiejętności rysownicze. Czas trwania kursu około 2 miesiące, przez 5-6 godzin dziennie. Absolwenci kursu uzyskają możliwość zarobkowania w dziedzinie wyrobów sztuki ludowej (przybory do palenia i pisania, kasety, zabawki itd.) Ilość kandydatów ograniczona. Zgłoszenia w Żydowskiej Radzie Gospodarczej, Kraków, Sarego 5 od 3-6 popoł.

SZTOKHOLM (436) 13.30 Muzyka klasyczna; 14.50 Program rozrywkowy; 17.05 Koncert na balabajkach; 19.30 Muzyka taneczna; 21.30 Płyty; 22.15 Muzyka taneczna.

RECITAL STEFANA SCHLEICHKORNA

Dziś o godzinie 19.55—20.30 nadaje radiostacja krakowska recital znanego altowilisty krakowskiego Stefana Schleichkorna, któremu akompaniuje Mada Orlińska. W programie, zawierającym szereg drobnych, popularnych utworów na altówkę, usłyszymy m. in. R. Straussa: Przy źródle; Kreislera: Poliszynela i Gigante (pieśń cygańska z Hiszpanii z 18 w.) Hubaya; Maggioleta (Pieśń wiosenna) Klittera; Czardasz, Humula; Walca; Bohma; Araboske; Hurmesira; Pieśń francuska.

Turystyka i sprawy komunikacyjne -- to najważniejsze zagadnienia Krakowa!

Posiedzenie budżetowe Rady Miejskiej m. Krakowa

Kraków, 23. marca

Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Miejskiej dla uchwalenia budżetu na rok 1938/39. Na posiedzeniu tym p. prezydent Kaplicki wygłosił przemówienie, w którym powiedział m. in.:

LUDNOŚĆ KRAKOWA WZROSŁA

Prez. dr Kaplicki w swym przemówieniu stwierdza na wstępie, że w roku 1937 Kraków w porównaniu z poprzednim rokiem postąpił znowu naprzód. Tak pod względem zaludnienia, kwestii mieszkaniowej, jak i zwiększenia liczby placówek gospodarczych oraz — co jest specjalnie bardzo ważne — pod względem ilości zatrudnionych. — W r. 1936 ludność Krakowa (nie licząc stacjonowanych formacji wojskowych) wynosiła okragło 242.000, a w r. 1937 wzrosła do 247.000 mieszkańców. W cyfrze tej stosunkowo tylko nieznaczny odsetek stanowił przyrost naturalny (311 osób), który w porównaniu z rokiem ubiegłym wskutek nasilenia śmiertelności — zmalał. Przede wszystkim zaś o wzroście zaludnienia Krakowa decyduje imigracja spoza miasta, która w ciągu ostatniego roku wyraża się poważną liczbą 4.328. Nowi ci przybysze szukają oczywiście u nas pracy i chleba.

Ruch budowlany. Tu również warto przytoczyć kilka porównawczych cyfr. I tak np. w roku 1936 Zarząd Miejski wydał 342 zezwolenia na budowę nowych domów mieszkalnych, a w r. 1937 tylko — 176. Nasilenie zatem rozpoczynających budowę zmalało. Jedną z przyczyn tego objawu jest zmniejszenie kredytów z B. G. K. na renowację. Ilość placówek gospodarczych wzrosła poważnie w ostatnim roku. Kiedy bowiem w r. 1936 wykupiono w Krakowie 9.373 świadectw przemysłowych, to w r. 1937 16.688 świadectw. Większość, bo 7.126 przypada na handel (w r. 1936 — 6.075), reszta to przemysł i rzemiosło.

Wedle danych Inspektoratu Pracy przemysł krakowski w r. 1937 zatrudnił około 2.500 stałych pracowników więcej, niż w roku poprzednim. Wzrost ten ma w pierwszym rzędzie podłoże koniunkturalne. Cyfry powyższe odzwierciedlają w rytmach najogólniejszych — obraz zmian, jakie zaszły w ciągu jednego roku. Świadczą one o dalszym rozroście Krakowa.

Charakteryzując jednak obecną strukturę Krakowa, stwierdził musimy, że nie jest on miastem typu fabrycznego i prawdopodobnie — ze względów nadrzędnych — takim się nie stanie.

KRAKÓW — OŚRODKIEM TURYSTYCZNYM

Kraków cechują wręcz znakomite i wyjątkowo rzadkie warunki, wysuwające go na czoło ośrodków turystycznych i to nie tylko w skali polskiej. Nie znaczy to wcale, by Zarząd Miejski, korzystając niejako z „przyrodzonych“ własności Krakowa nie starał się jego atrakcyjności — w miarę warunków — podnieść i utrwalić. Świadczy o tym szereg pozycji w przedłożonym preliminarzu budżetowym — szereg wytycznych, które będą stopniowo realizowane w myśl opracowanego i doręczonego Radzie

10-letniego planu inwestycyjnego.

W roku bieżącym protektorat nad Dniami Krakowa, które posiadać będą charakter Powszechnego Festiwalu Sztuki Polskiej — objął Pan Minister W. R. i O. P.

Żeby dać pewien, choćby przybliżony obraz korzyści gospodarczych w związku z frekwencją i czasem pobytu turystów w Krakowie przytoczę następujące zestawienia. W ciągu maja i czerwca 1935 przybyło do Krakowa 183.674, z których 115.748 zatrzymało się saledwa na jeden dzień. Dzięki przyjazdowi i pobytowi wymienionych turystów powiększenie się obrotów gospodarczych Krakowa obliczone na 910.736 zł (w ciągu 3 miesięcy!). A więc cyfra bardzo poważna.

SPRAWA OTOCZENIA WAWELU

Kraków posiadający tyle zabytków i pamiątek, na które włożyły się wieki, dbać musi, by skarby drogie sercu każdego Polaka utrzymane były w należytej starości i w godnej ich sprawie.

Pierwszym etapem jest dokończenie odnowienia samego Zamku i z czasów królewskich do niego przynależnych gmachów, a następnie bezpośredniego otoczenia, co doprowadzić musi do zburzenia rażących budynków pałacowych. Wówczas dopiero będzie można rozwiązać, w znaczeniu architektonicznym — samo wzgórze i nadać mu charakter najbardziej harmonizujący z pięknem katedry i królewskiego Zamku. Prace te jednak nie należą do zakresu działania Gminy. Prowadzi je i kosztą pokrywa Państwo, którego Wawel jest własnością. Będąc jednak świętością całego Narodu, nie dziwnego, że Wawel i prace wokół niego prowadzone, skupiają na sobie najtroskliwszą uwagę. Temu też przypisać należy głosy, by zburzyć co rychlej wznoszące się u podnóża stoku, zastępujące widok na Wawel, szpetne, czynszowe kamienice. Inicjatywa trafna i konieczna. Z dwoma jednak zastrzeżeniami. Z realizacją jej można się wstrzymać do ukończenia poprzednio wymienionych, pilniejszych robót. A powtórze kosztu wykupu tych kamienic nie mogą obciążać samego Krakowa, którego po prostu to nie stać.

LEWY BRZEG WISŁY

Natomiast już w przedłożonym budżecie znalazło się co najmniej, przeznaczoną na konkurs: jak architektonicznie

opracować lewy brzeg Wisły. W ten sposób już w niedalekiej przyszłości zmieni się otoczenie Wawelu od zachodu i południa. Nowa oprawa, która zastąpi prowizoryczny, ochronny wał ziemny — usypany na lewym brzegu rzeki — niewątpliwie podniesie piękno widoku na Wawel, górujący nad rzuconą u podnóża wstęgą Wisły.

W tym samym dziale budżetu preliniującym wydatki na pomiaty i plany rozbudowy miasta umieszczono kwotę 12.000 zł z przeznaczeniem na szczegółowe opracowanie rozwiązania urbanistycznego Placu Mariackiego, Małego Ryńku i Placu Szczepańskiego, a przede wszystkim godnie świetnej przeszłości uporządkowanie Rynku.

Budowa Muzeum Narodowego postąpiła poważnie naprzód. Na ten cel od chwili jego podjęcia tzn. od 5 lat wpłynęło gotówka łącznie z dochodami, uzyskanymi z wydawnictw i imprez Komitetu Budowy Muzeum Narodowego — 2.062.666 zł. Rok ostatni przyczynił się łączną kwotą 206.690 zł.

W dalszym ciągu omawia prez. dr Kaplicki sprawę stadionu sportowego i plan budowy strzelnicy małokalibrowej, potem przechodzi do spraw komunikacyjnych, poruszając w pierwszym rzędzie jedną z najdotkliwszych bolączek Krakowa: sprawę

KRAKOWSKIEGO DWORCA KOLEJOWEGO

Tysiąc i jeden powodów przemawia za tym, że powinien on być przesunięty i wybudowany od nowa. Nie odpowiada on najbardziej kardynalnym wymaganiom, jakie stawiają przed nim obecne warunki. Pierwsze wrażenie ma wpływ decydujący na przyjeżdżającego do miasta. A jakież pierwsze wrażenie może odczuwać turysta przybyły do Krakowa (np. gdy pociąg jego zatrzyma się na końcu I-go A. peronu) Wrażenie nieskończoności... Niekonczącego się peronu, przez który idąc — powiedzmy w czasie sloty — trzeba moknąć kilka minut zanim dobrane się do budynku dworcowego.

Sprawa dworca w Krakowie dojrzała już nie od dzisiaj do radykalnej zmiany. Tak samo jak i czopujący rozwój środków komunikacyjnych, a w konsekwencji i rozwój miasta w kierunku Prądnika Czerwonego, przerzucony nad torami kolejowymi most na ul. Warszawskiej. Kiedyż narazicie zastąpi go wiadukt, który umożliwi nam przedłużenie linii tramwajowej na Prądnik Czerwony?

Trudno też powziąć decyzję gdzie umiejscowić dworzec autobusowy, który przecież musi zniknąć z Placu św. Ducha.

ZAGADNIENIA KOMUNIKACYJNE KRAKOWA

nie wyczerpują się jednak na sprawie kolejowej. Niedawno uzyskaliśmy autostradę do Katowic, a jak dotąd nie posiada to następnstwa łatwo stwierdzić, obserwując liczbę samochodów, przybywających co dzień ze Śląska. Krakowowi brak jest jednak połączenia na Wadowice—Bielsko—Cieszyn, połączenia na Warszawę—Radom—Kraków—Zakopane z dojazdami do granicy czechosłowackiej w Jablonce i na Łysej Polanie. Szczególnie jednak dotkliwie daje się odczuwać brak drogi Warszawa—Kraków—Zakopane, gdyż ta magistrala niewątpliwie będzie bardzo wielką atrakcją i spowoduje wzmożenie obrotów gospodarczych, podobnie jak autostrada Kraków—Katowice.

Lista ulic wylotowych, które w nadchodzącym roku zostaną należycie urządzone, obejmuje ul. Wyblekiego, którą stworzy nową 30 m. szeroką, pierwszorzędną arterię komunikacyjną, stanowiącą przedłużenie ul. Karmelickiej. Dalej ul. Lwowska, Wielicką (do przyszłego podjazdu kolejowego), Kalwaryjską (między ul. Długosza i Podskale) oraz dokończenie ul. Wadowickiej. Równocześnie z robotami nawierzchniowymi w ul. Wielickiej, Wadowickiej i Wyblekiego ułożone zostaną tory tramwajowe. Oprócz urzędzenia wymienionych dróg wylotowych szereg ulic w Krakowie otrzyma w ciągu roku trwałe nawierzchnie: m. in. Al. Mickiewicza, Plac Inwalidów i ul. św. Gertrudy (dalszy ciąg prac).

Z zagadnieniami komunikacyjnymi łączy się ściśle program inwestycyjny Miejskiej Kolei Elektrycznej. Poza dalszymi pracami około remizy tramwajowej, program ten obejmuje budowę torów na ul. Grzegorzewskiej, która otrzyma połączenie od ul. Starowińskiej wzdłuż Plant Dętkowskich — sięgające aż po ul. Rzeźniczą.

W dalszym ciągu prez. Kaplicki omawia szereg planów inwestycyjnych (m. in. budowa hall targowej), potem przechodzi do spraw oświatowych i kulturalnych oraz do problemów opieki społecznej. Okazuje się, że 1407 osób (315 rodzin) żyjących w Krakowie

bez dachu nad głową

umieszczono w 11 barakach dla bezdomnych. Warunki mieszkaniowe w nich są z wielu względów bardzo ujemne. Plany nowych baraków mamy gotowe, grunty pod nie wybrane. Mówię grunty, gdyż postanowiliśmy nie grupować wszystkich baraków w jednym miejscu, rozlokujemy je w kilku dzielnicach. Brak jest natomiast na planetydny! Przechodząc do sprawy

reorganizacji administracji miejskiej

mówca oświadcza, że ma ona być przede wszystkim pojęta w ten sposób, aby stworzyć urzędy dzielnicowe, czyli rodzaj małych magistratów. Żeby we właściwy sposób zbliżyć urzędy samorządowe do obywatela. W chwili obecnej na terenie Krakowa posiadamy 3 urzędy obwodowe,

z to: w Podgórzu, obejmujący cały prawobrzeżny teren miasta i utworzone w roku ostatnim urzędy obwodowe dla dzielnic Śródmieście i Wawel oraz dzielnic Stradom i Kazimierz. Pozostałe 3 urzędy, które obejmują swą działalnością resztę obszaru Krakowa, zorganizowane zostaną w najbliższym kwartale.

Przedłożony preliminarz budżetowy charakteryzuje

wzrost okragło o 1 milion zł.

w porównaniu z rokiem ubiegłym i to zarówno po stronie wydatków jak i dochodów. Na wzrost wydatków złożyły się oprócz wspomnianych personalii jeszcze dwa momenty. Jednym z nich jest wzrost obsługi długów o 400.000 zł.

Drugim elementem składającym się na wzrost preliminarza są wydatki rzeczowe. Przewyższają one o 300.000 zł analogiczną pozycję w budżecie tegorocznym.

W zakończeniu swej mowy prez. dr Kaplicki określa przedłożony budżet jako realny, ostrożny i żywoty.

Następnie zabrał głos generalny referent budżetu dr Czuchajowski, który scharakteryzował obecną politykę miejską. Referent zakończył przemówienie wnioskiem o uchwalenie preliminarza budżetowego, oraz rezolucją do zarządu miejskiego, wzywającą do starań u rządu o budowę w Krakowie gmachu sądowego.

Imieniem klubu większości radny dr. Zdzisław Kwieciński wyraża zaufanie prezydentowi i Zarządowi miasta i oświadcza się za budżetem.

Radny Stańczyk (PPS) omawia budżet na tle wielkich przemian ustrojowych w świecie i w Polsce. Istnieje u nas — wywodzi mówca — grupa, która rozwiązaniem wszelkich problemów społeczno-ekonomicznych widzi w wybijaniu szyb żydowskich, wypędzeniu Żydów i w oddawaniu chłopom straganów. Mówca opisuje, z jakim przerażeniem oglądał młodzież w Warszawie, gdy w czasie manifestacji patriotycznej z powodu załatwienia sprawy litewskiej młodzież ta bila kobiety, starców i dzieci.

Radny Freund oświadcza się za budżetem.

Radny dr Bogdanowski usprawiedliwia antysemitizm „misją dziejową Polski“. Pełne „poczci“ przemówienie rad. Bogdanowski, mówiącego o gwiazdach, słońcu oraz o 10 Polakach, którzy zbierają się na kawę i z których 15 narzeka na stosunki w Polsce — wywołało wiele wesołości. Oświadcza się za budżetem.

Znakomite i z wielką uwagą wysłuchane przemówienie wygłosił radny dr Schwarzbart. (Tekst tej mowy podamy w numerze jutrzejszym).

Przemówienia rad. Kuśnierza mają już swą ustaloną „markę“. Radny Kuśnierza i tym razem nie zawiodł pokładanych w nim nadziei. Gdy jednak po tradycyjnych wypadach antyżydowskich, po atakowaniu Bluma, żydostwa światowego i „hańby“, że „trzy ćwierci majątku narodowego Polski znajdują się w rękach Żydów“, rad. Kuśnierza przeszedł do ataku na ławy „marksistowskie“ — salwy śmiechu zagłuszyły dalsze słowa mówcy. Padły różne „komplementy“ pod adresem rad. Kuśnierza, z których epitet „pan jest osioł“ — nie należał bynajmniej do najostrejszych.

O godz. 1 w nocy przewodniczący wiceprezydent dr Kliniecki posiedzenie odroczył do jutra.

Federalizm czy kantonizacja

Tel Awiw, 22. 3. ZAT. Na wieczorne dyskusyjnym w Tel Awiwie p. Bernard Rosenblatt wygłosił referat p. t. „Federacja przeciw podziałowi“. Prelegent wypowiedział się za federacją przyszłych dwóch państw, żydowskiego i arabskiego, w Palestynie, które posiadając własne organy ustawodawcze, będą jednak miały niektóre resorty wspólne, jak np. resort spraw zagranicznych. Podkreślając różnice między federalizmem a kantonizacją, prelegent zaznaczył, w systemie federalnym obywatel podporządkowany jest w pierwszym rzędzie państwu, podczas gdy w systemie kantonalnym suwerennością należy rządowi.

— 00 —

Uchwały Izby Deputowanych

Paryż, 22. 3. (R). Izba Deputowanych po mowie premiera Bluma i wystąpieniach szeregu deputowanych uchwaliła oba projekty ustaw, wniesione dziś przez rząd, a mianowicie projekt, podwyższający o 5 miliardów kredyty w Banku Francji oraz w sprawie pożyczek autonomicznej Kasy Obrony Narodowej. Pierwszy projekt przyjęty został 343 głosami przeciwko 243, drugi zaś 379 głosami przeciwko 137.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Jaki przemysł metalurgiczny i elektrotechniczny zagarnęli Niemcy w Austrii?

Austria posiada prócz dużego przemysłu metalurgicznego, również dobrze zorganizowany przemysł metalowy przetwórczy. Największym przedsiębiorstwem w tej dziedzinie jest fabryka metalowa Artur Krupp S. A. w Berndorfie, której kapitał akcyjny wynosi 9 milionów szylingów. Przedsiębiorstwo posiada liczne oddziały w krajach europejskich i zamorskich oraz fabrykuje wszelkiego rodzaju wyroby metalowe. Ze znanymi zakładami Kruppa w Essen firma nie ma nic wspólnego. Z większych firm przemysłu zbrojeniowego wymienić należy zakłady metalowe w Enzesfeld z kapitałem zakładowym 2 miliony szylingów, które fabrykują głównie amunicję. Większość akcji tego przedsiębiorstwa posiada Austriacką Dynamit Nobel, S. A., jakoteż fabryka naboju w Hirtenberg. To ostatnie przedsiębiorstwo należy do najważniejszych fabryk przemysłu zbrojeniowego i posiada kapitał w wysokości 4.2 miln. szylingów. Obroty fabryki w Hirtenberg wynoszą 26 miln. szylingów rocznie, z czego około 90% przypada na eksport. W ostatnich latach fabryka zaczęła produkować także samoloty.

Do największych fabryk maszyn należą Zakłady Hofherr - Schrantz - Clayton - Shuttleworth S. A., Fabryka Budowy Maszyn i Wagonów S. A. w Simmeringu, Fabryka Lamp i Wyrobów Metalowych R. Dittmar Gebrüder Brünnler S. A. oraz Fabryka Metalowa Hutter i Schrantz S. A. Pierwsze przedsiębiorstwo produkuje głównie maszyny rolnicze i pokrewne i posiada kapitał akcyjny 3 miliony szylingów. Drugie produkuje wagony kolejowe, tramwajowe etc. oraz obrabiarki do drzewa i posiada kapitał 4.6 miln. szylingów. Fabryka Hutter i Schrantz ma znacznie wyższy kapitał akcyjny, gdyż 12 miln. szylingów i zajmuje

się obróbką żelaza i fabrykacją wyrobów żelaznych i drutu, ostatnio zaś zaczęła produkować tekstylia dla celów technicznych. Wreszcie firma Dittmar posiada kapitał akcyjny w wysokości 7.5 miln. szylingów.

Z innych przedsiębiorstw branży metalowej wymienić należy fabrykę wyrobów żelaznych Lapp Finze S. A. w Grazu (kapitał akcyjny 3.75 miln. szylingów), fabrykę śrub i żelaza Brevillier & Co. i A. Urban i Synowie (kapitał akcyjny 14.4 miln. szylingów), związaną ściśle z angielskim koncernem Guest, Keen Nettlefools, fabrykę konstrukcyj stalowych, odlewnię i fabrykę kotłów parowych Waagner Biro S. A. (kapitał 4.22 miln. szylingów), wreszcie Wiedeńską Fabrykę Lokomotyw S. A. (kapitał akcyjny 7.5 miln. szylingów).

W przemyśle elektrotechnicznym duży udział mają firmy niemieckie, posiadające w Austrii wielkie oddziały. Tak więc koncern A. E. G. posiada w Wiedniu towarzystwo siostrzane A. E. G. Union, Siemens Schuckert towarzystwo Austriackie Zakłady Siemens-Schuckert. Poza tym działają na terenie austriackim niemieckie firmy Kronprinz-Metall, zakłady Büttnera, krajowe: Juliusz Pintsch, firma Pohlrig, firma I. A. John i Johannes Haag.

Prócz tego posiada Austria jeszcze dwie wielkie firmy nie mające nic wspólnego z kapitałem niemieckim, a mianowicie firma Felten i Guillaume i oddział koncernu światowego Brown, Boveri, jakoteż trzecie wielkie towarzystwo krajowe Elin (kapitał akcyjny 8.75 miln. szylingów). Działa tu także szwedzki koncern elektryczny Ericsona. Największym przedsiębiorstwem elektrycznym są Austriackie Zakłady Siemens Schuckert, posiadające kapitał 32 miln. szylingów.

wiały często przyznawania słuszności płatnikowi, który powoływał się na okólnik. Obecnie, wszelkie kwestie, które były dotychczas normowane w drodze okólników, będą ogłaszane jako rozporządzenia ministra skarbu w Dzienniku Ustaw. Zmiana taka jest wyjątkowo poważna, bowiem usunie dotychczasowy nienormalny stan rzeczy.

Przyjmowanie podań od importerów

Ministerstwo przemysłu i handlu zarządziło, aby izby przemysłowe - handlowe i organizacje gospodarcze, upoważnione do przyjmowania podań od importerów, udzielały ubiegającym się o przywóz w momencie składania przez nich podań - właściwych informacji o przewidywanej wysokości ich przydziału, co do której dana izba lub organizacja ma możliwość wypowiedzenia się na podstawie rozporządzenia przez nią części kontyngentu.

W wypadku całkowicie nieuwzględnionego wniosku importera, opłaty pobrane przez izbę względnie organizację będą zwracane importerowi w całej wysokości. Izby i organizacje mogą wpłaconych opłat nie zwracać, o ile importer - przed złożeniem podania - był przez daną izbę lub organizację poinformowany o braku kontyngentu, względnie o małych szansach na pozytywne załatwienie zgłaszanego podania. Podania importerów, poinformowanych o możliwości negatywnego załatwienia, będą oznaczane specjalnym stemplem stwierdzającym tę okoliczność.

Silny wzrost cen metali

Ostatnie wypadki polityczne w Europie odbiły się silnie na rynkach surowcowych, a zwłaszcza na rynku metali nieżelaznych. Szczególnie oświadczenie premiera Chamberlaina o konieczności dalszych zbrojeń angielskich spowodowały wzmocniony popyt i wzrost cen metali na giełdzie londyńskiej. Bardzo mocną tendencję wykazała miedź, podniosły się także znacznie ceny cyny, cynku i ołowiu.

Jugosławia zakazuje przywozu bydła, nierogacizny, siana i słomy z Polski

Na zasadzie § 3 i 8 ustawy o zapobieganiu i tłumieniu zaraz bydła, z uwagi na stan pryszczycy bydła w Polsce, jugosłowiański minister rolnictwa wydał zarządzenie, opublikowane w dzienniku urzędowym „Sluzbene Novine”, mocą którego zabroniony został:

a) przywóz i tranzyt przeżuwaczy i świń,
b) przywóz świeżych oraz surowych części, odpadków, surowców i przetworów z przeżuwaczy i świń, jak również przywóz siana, sioły i innej podściółki z Polski.

Siano i słoma, służące do opakowania towarów mogą być importowane, lecz muszą być spalone natychmiast po nadejściu towaru.

Wyroby mleczne i topiony smalec nie podlegają zakazowi przywozu. Zezwolenia wyjątkowe na przywóz i tranzyt zwierząt, które objęte są powyższym zarządzeniem, będą wydawane przez ministra rolnictwa osobno w każdym wypadku.

Szwajcarski rynek pieniężny reaguje na Anschluss

Przyłączenie Austrii do Rzeszy wywołało po raz pierwszy od dłuższego czasu pewne reperkusje na rynku finansowym Szwajcarii. Dotychczasowy stały dopływ walut zagranicznych po raz pierwszy doznał zahamowania, a Bank Narodowy zmuszony był oddać kilkanaście milionów franków w złocie.

W związku z tym prezes Szwajcarskiego Banku Narodowego, prof. Bachman zwrócił uwagę na skutki bogactwa kapitałowego w Szwajcarii. Stwierdził on, że silne obniżone stawki oprocentowania wkładów wywarły ujemny wpływ na ruch oszczędnościowy i prowadzą przeważnie do tezauryzacji, która zmniejsza dochód społeczny. Niskie stawki doprowadzić mogą również do niepożądanych inwestycji.

Kapitał, który w przeważającym stopniu jest pochodzenia zagranicznego, stanowi źródło zaniepokojenia i niepokoju, ponieważ prędzej czy później należy się liczyć z jego odpływem. Ryzyko związane z tym zjawiskiem byłoby znacznie większe aniżeli w innych krajach, właśnie w Szwajcarii, która zajmuje jedyne w swoim rodzaju stanowisko na świecie. Chodzi tu mianowicie o to, że w Szwajcarii na głowę ludności przypada złota i dewiz na sumę 851 frs. t. j. niemal 2 razy tyle co w Stanach Zjednoczonych, przeszło 2 razy tyle, co w Belgii i niemal 4-krotnie więcej aniżeli we Francji i Anglii.

Z GIEŁDY

GIEŁDA WARSZAWSKA

WARSZAWA 22. 3. Kursy zamknięcia: Akcje: Bank Polski 112¹/₂ - 112, Zyrardów 70, Modrzejów 14 - 14¹/₂ - 14¹/₂, Cukler 35¹/₂, Lilpop 65¹/₂, Starschowice 37¹/₂ - 38, Węgiel 30. Tendencja utrzymana.

Papiery procentowe: 3% premiowa poz. inwestycyjna I. em. 83, II. em. 82¹/₂, 3% premiowa poz. inwestycyjna seryjna 91¹/₂, II. em. 90¹/₂, 5% poz. kouwerysja 70¹/₂ - 71, 4% poz. konsolidacyjna grube 67, drobne 66¹/₂, 4% poz. dolarowa (dolarówka) 41 - 40¹/₂, 4¹/₂% poz. wewnętrzna 65¹/₂. Tendencja niejednolita.

Dewizy: Belgia 89.25, Holandia 223.60, Kopenhaga 117.85, Londyn 26.34, Nowy Jork czek 5.36¹/₂, Nowy Jork telegraficzny 5.30¹/₂, Oslo 132.60, Paryż 16.12, Praga 18.50, Sztokholm 135.75, Szwajcaria 121.65. Tendencja słaba.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych 22. 3. Kursy zamknięcia: Dewizy: Paryż 13.18¹/₂, Londyn 21.64 1/8, Nowy Jork 4.36 5/15, Bruksela 73.37¹/₂, Mediolan 22.95, Amsterdam 211.12¹/₂, 174.90, Wiedeń noty 60, Sztokholm 111.47¹/₂, Oslo 108.85, Kopenhaga 96.60, Praga 15.21. Tendencja niejednolita.

POZYCZKI POLSKIE W NOWYM JORKU

NOWY JORK 21. 3. Kursy zamknięcia: 8% poz. Dillonowska 52¹/₂, 7% poz. Stabilizacyjna 72, 7¹/₂% poz. m. Warszawy 56 5/8, 7¹/₂% poz. Śląska 57. Tendencja niejednolita.

LONDYŃSKA GIEŁDA METALI

LONDYN 22. 3. Cynk 14 11/16 - 1/4, 14¹/₂ - 13/16, oyna 185¹/₂ - 1/4, 185¹/₂ - 186, stralita 187¹/₂, ołów 16¹/₂ - 7/8, 16 13/16 - 16 7/8, miedź 40 - 1/16, 40¹/₂ - 5/16, elektrolit 44 - 44¹/₂, złoto 140.2.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

POZNAŃ 22. 3. Ceny orientacyjne: wszystkie bez zmiany. Tendencja i obroty: pszenica 246 - słaba, żyto 730 - słaba, jęczmień 15 - słaba, owies 195 - słaba.

Podział kontyngentów wywozowych

Ministerstwo przemysłu i handlu ustaliło szczegółowy tryb postępowania przy podziale kontyngentów wywozowych przez zrzeszenia branżowe. W myśl nowych postanowień zrzeszenia branżowe opracowują projekty zasad podziału kontyngentów wywozowych i przedkładają je do zatwierdzenia ministerstwu przemysłu i handlu za pośrednictwem Rady Handlu Zagranicznego, która obowiązana jest zaopatrzyć te projekty swoją opinią.

Rozdzielniki kontyngentów pomiędzy poszczególnych eksporterów winny być sporządzane na podstawie wspomnianych zasad. Rozdzielniki te przedkładają zrzeszenia branżowe Państwowemu Instytutowi Eksportowemu do zatwierdzenia.

Eksporterzy obowiązani są przydzielone im kontyngenty w całości wykorzystywać, w razie niemożności wykorzystania przydzielonych im kontyngentów, eksporterzy obowiązani są zawiadomić o tym właściwe zrzeszenia branżowe i ew. zwrócić odpowiednie dokumenty wywozowe.

Odstępowanie kontyngentów jest niedopuszczalne, niedopuszczalne jest również przekraczanie w wywozie przydziałów z kontyngentów wywozowych.

Przy dokonywaniu podziału kontyngentów eksportowych zrzeszenia branżowe powinny kierować się kryteriami, ustalonymi pismem ministerstwa przemysłu i handlu z dnia 15 maja 1937 r.

Powyzsze zarządzenia ministerstwa reguluje - łącznie z poprzednimi - całokształt sprawy podziału kontyngentów wywozowych.

Przed doniosłą zmianą w praktyce skarbowej

Dotychczasowa praktyka skarbowa odznacza się wyjątkową ilością wydawanych i ogłaszanych okólników, dotyczących wszelkich ulg podatkowych. Ponieważ okólnik jest w istocie swej zarządzeniem wewnętrznym, władze sądowe odma-

Dr Drobner polemizuje z oskarżeniem

Drugi dzień procesu

Zarzuty postawione drowi Drobnerowi w akcie oskarżenia podzielone są na sześć grup. Część z nich omówił już oskarżony w pierwszym dniu procesu. Wczorajszą rozprawę wypełniło omawianie dalszych zarzutów aktu oskarżenia. Na pierwszym planie była walka z zarzutem utrzymywania kontaktu z działaczami „Jednolitego Frontu“ oraz działaczami komunistycznymi.

W zeznaniach swych dr Drobner wskazał na to, że pojęcie działacza „jednolitofrontowego“ jest względne i nie da się określić jako sprzeczne z ustawą. Jest bowiem faktem, że szereg czołowych osobistości z obozu socjalistycznego wypowiada się za „Jednolitym Frontem“.

Osobno omawia oskarżony zasądzenie go przez sąd w Bydgoszczy na dwa lata twierdzy. Kara ta, jak wykazuje dr Drobner, została w końcu przez Sąd Najwyższy umorzona.

Obszerny ustęp w swych zeznaniach poświęca dr Drobner „wyprawie kijowskiej“, która była również tematem przemówienia jego w Bydgoszczy, o którym mowa była powyżej. Dr Drobner wyraził się krytycznie o „wyprawie kijowskiej“ i w toku rozprawy obecnej podtrzymuje swój sąd, motywując go cytatami z licznych dzieł i rozpraw.

„Barykady“

Z kolei mowa jest o „barykadach“. Dr Drobner w dłuższym wywodzie omawia stawiany mu zarzut, że w różnych przemówieniach wzywał do pójścia na „barykady“. Oskarżony wyjaśnia, że słowo „barykada“ powtarza się często w nomenklaturze, używanej w czasie przemówień na zgromadzeniach.

Co się tyczy kontaktu z działaczami „jednolitofrontowymi“, to dr Drobner podtrzymuje, że niektórych z nich w ogóle nie zna, a niektórych wręcz zwalczał na terenie politycznym.

Z kolei dr Drobner omawia swój udział w pogrzebie robotników, poległych w czasie zajść marcowych. Według zeznań jednego ze świadków po-

licyjnych, dr Drobner miał wtedy wracać z pogrzebu z działaczem „jednolitofrontowym“ Ziegel-farbem.

Pogrzeb ofiar zajść marcowych

— Na oczy nie widziałem żadnego Ziegelfarba, nie wiem jak wygląda. Ja miałem wtedy specjalnie ciężkie zadanie. Chodziło o ty, aby ludzie z pogrzebu nie wracali obok województwa i nie doszło do zajść. Wziąłem na siebie zadanie odciążenia ruchu i odprowadziłem 7—8.000 ludzi boczna drogą z cmentarza przez Aleje Trzech Wieszczów do Domu Górników. Ja wtedy nie siedziałem na czele tych ludzi, ale pędziłem wprost, byle ich odciągnąć z tego cmentarza.

— Wierzęcie mi Panowie Sędziowie, że wtedy naprawdę nie miałem sił do chodzenia. Jestem bezwyznaniowy i dla mnie ta sprawa jest obojętna, ale rodzice poległych domagali się udziału księdza w pogrzebie. Nie można im było tego odmówić i musiałem wszelkimi siłami powstrzymać napór ludzi. Miałem wprost kości potamane, ledwo stałem na nogach. Czy w tym stanie rzeczy miałem obowiązek, wracając z pogrzebu, rozglądać się naokoło, kto jest obok mnie.

— Przechodzę obecnie do dalszego dowodu. Jest twierdzenie, że znaleziono u działaczki komunistycznej Kiryłuk bibułkę od papierosów z adresem dr Drobnera. Jak się okazało, znaleziono u owej Kiryłuk karteczkę papieru. Na jednej stronie widniał napis: Dr Słączkowska — pessleria i środki przeciw ciąży. Obok tego widniały ceny. Na drugiej stronie widniał napis „Drobner“.

— Czy nie jest jasne, że chodziło tutaj o zapiski „poczynione przez kobietę w czasie wizyty w Świadomym Macierzyństwie“. Świadczy o tym nazwisko dr Słączkowej, która poradnię tę prowadzi, chodziło o lekarstwa kobiece, a „Drobner“ to adres firmy, gdzie można to było dostać. Czy to nie jest zupełnie jasne?

Przewodniczący okazuje przysięgłym odnośną kartkę, znajdującą się w aktach.

„Volk ohne Raum“ i stanowisko socjalistów

„A jeśli wybuchnie wojna“ oto tytuł artykułu, znalezione u dr Drobnera, którego ustęp recytowany jest w akcie oskarżenia. Artykuł ten — twierdzi oskarżony — był wydrukowany w piśmie warszawskim dwa lata przed dojściem do władzy Hitlera. W artykule była mowa o tym, że po hecy antysemitkiej Hitler dla odwrócenia uwagi od trudności wewnętrznych, ruszy z podbojem na Wschód. Wówczas to robotnicy Polski i Niemiec mają sobie podać dłonie, aby nie dopuścić do wojny. Tak więc był to artykuł wymierzony przeciw hitlerowi.

— Ponieważ jestem bezwyznaniowy i pochodzenia żydowskiego, nie chciałem w tym artykule napisać jednej rzeczy — że po fali antysemityzmu przyjdzie kolej na kurs antykatolicki, a po tym dopiero będzie dążył do wojny. Nie chciałem, by powiedziano, że jestem bardziej katolicki jak papież. Ale miałem rację. Centrum katolickie zostało złamane zaraz po złamaniu socjalizmu w Niemczech. Ta akcja Hitlera musiała iść w tym kierunku. On wyruszył pod czerwonym sztandarem wyłączenia, a po tym porozumiał się z Tiesse-nem, dyrektorem Kruppa.

Bardzo obszernie omawia dr Drobner stosunki w Niemczech, wskazując, że „Ein Volk ohne Raum“ myśli o odwecie. Polska klasa robotnicza nie mogła stać bezczynnie w tej sytuacji i musiała za-

wczasu pomyśleć o przeciwstawieniu się wojowniczo nastawionym Niemcom. Takie zadanie miał właśnie i cytowany artykuł. Nie było w nim mowy o niczym innym, jak o przygotowaniu się do obrony przeciw Niemcom.

Cytaty Melchiora Wańkowicza

Następują w tym miejscu cytaty znanej książki Melchiora Wańkowicza, które dr Drobner odczytuje na sali rozpraw.

— Ja się szczerę z tego — konkluduje oskarżony — że już wówczas przewidziałem co się stać może. Oby ten proletariats niemiecki był tak silny, aby mógł chwycić dłoń naszą i razem przeciwstawić się zaborczym zakusom „Volku“, który szuka „Raum“.

— Z tego artykułu nie oddam ani joty. Mogę tylko dodać, gdyż po kilku latach jeszcze bardziej przekonałem się, że jest to właściwa droga.

Następnie przechodzi dr Drobner do akademii antywojennej, jaka odbyła się w Starym Teatrze. Na tym zebraniu dr Drobner miał użyć szeregu wyrażań, inkryminowanych mu w akcie oskarżenia. Zaprzecza dr Drobner, jakoby użył tych wyrażań, powołując się i na to, że obecny na Akademii przedstawiciel Starostwa nie reagował w czasie jego przemówienia.

Echa przemówienia na sesji budżetowej Rady m. Krakowa

Dalszy ustęp zeznań dr Drobnera dotyczy jego przemówienia na sesji budżetowej Rady m. Krakowa. Wiadome jest, że przez jakiś czas krążyła pogłoska, iż użył on wówczas zwrotu o „paleniu kościołów“. Obecnie dr Drobner przechodzi do tej sprawy i zapoznaje sąd z dyskusją na tym posiedzeniu. Chodziło o to, twierdzi dr Drobner, że wystąpił przeciw subwencji na „Talmud Torę“ w wysokości 600 zł. Występował przeciw temu, gdyż jest to szkoła wyznaniowa, Nie chciał chederów, lecz uznawał szkoły publiczne, nawet z językiem żydowskim. W momencie gdy zwalczał szkołę kle-

rykałą w samej zasadzie, zapytano go o to czy występuje tylko przeciw szkołom żydowskim. Wówczas oświadczył, że występuje przeciw wszystkim tego rodzaju szkołom, bez względu na wyznanie. Mowy nie było ani słowem o „paleniu kościołów“. W dalszym ciągu zabrał głos w dyskusji nad działem „kultura i sztuka“. Nie występował w dyskusji nad tym działem przeciw subwencji na szereg kościołów. Mówił tylko o subwencji 1.000 zł. na budowę kościoła św. Szczepana. Czytnił to dlatego, że uważał, iż kwota jest zbyt drobna, aby mogła wpłynąć na tok budowy. Księża ka-

tolicy, wchodzący w skład Rady Miejskiej, stali się mówcy potem przekonani, że nie ma racji. Ale czynili to w sposób kulturalny.

Dr. Kuśnierz zrobił z tego argument polityczny i powiedział, że była mowa o „paleniu bud katolickich i żydowskich“. To jest absolutnie nieprawda.

— Był zły na mnie i chciał się odegrać. O tym nie było mowy ani słowa. Tutaj będzie zeznawał ks. dr Niemczyński, to on powie, co ja mówiłem. On napewno jest takim dobrym obrońcą katolicyzmu jak dr Kuśnierz. I są nimi napewno ks. dr Szymeczko, ks. dr Moliński czy wielu innych profesorów, napewno takich katolików, jak dr Kuśnierz. Oni byliby napewno zareagowali na to, gdybym powiedział coś takiego.

— Krzywdę mi zrobił dr Kuśnierz. Ja mu darowałem. Nie przywiązywałem nigdy znaczenia do tego rodzaju przeciwnika. Ale gdy w kancelarii sądowej przeczytałem jego zeznania złożone w procesie inż. Doboszyńskiego, czułem się jakby ugodyzony zatrutym sztyletem. Krążyły wokół mnie słowa „innowierca“, wiara“ i „wara“. Przygnębiony wróciłem wtedy do mej celi.

— Na progu celi czekał na mnie strażnik więzenny. Wręczył mi widokówkę i powiedział „Ma pan kartkę z Paryża“. Rzuciłem okiem na znaczek pocztowy i obrazek, przedstawiający kościół św. Magdaleny. Pomyślałem, że ktoś zrobił mi przykrość. Wyjechał do Paryża na Wystawę Światową i stamtąd przysłał mi pozdrowienie. A ja muszę tutaj siedzieć za kratą.

— Podeszedłem do światła i zacząłem czytać. Na kartce było zaledwie trzy słowa. Najpierw „serdeczne pozdrowienia“ a potem podpis. Podpis będący czymś więcej jak 14-karatowe złoto w naszym „rezerwacie“ krakowskim. Podpisany był ks. Niemczyński.

— A to nie była pierwsza kartka od... był w Warszawie u grobu Warneńczyka przysłał mi również kartkę z pozdrowieniami. Pytałem się innych kolegów radnych, czy również otrzymali kartki od ks. Niemczyńskiego. Dowiedziałem się, że nie. Otrzymywałem je tylko ja. Pisał do mnie — do wroga Ojczyzny do wroga ustroju, do innowiercy.

— Nie będę tracił więcej słów o doktorze Kuśnierz. Na tym dyskutuję z nim kończę na tej sali. A jeśli wrócę kiedyś do Rady Miejskiej to przejdę nad nim do porządku dziennego. Mogę tylko powiedzieć, że gdybym go kupił za cenę którą wart, a sprzedał go za cenę, jaką się ceni, to zrobiłbym świetny interes.

Mowa jest w dalszym ciągu o Froncie Ludowym. Ostro atakuje dr Dr. znane już z innego procesu zeznania dwóch wywiadowców, jakoby na jednym ze zgromadzeń ktoś z uczestników krzyknął „Precz z Polską“. Jest rzeczą bezsporną, że gdyby ktoś na zebraniu robotniczym odważył się krzyknąć w podobny sposób, byłby niechybnie spotkał się z odpowiednią nauką ze strony robotników.

Ostatni ustęp zeznań, na wczorajszej rozprawie poświęca dr Drobner zobrazowaniu stosunku sił komunistów do PPS, w Krakowie. Oskarżony twierdzi, że komuniści są na terenie Krakowa znikomą garstką, czego dowodem ostatnie wybory do Rady Miejskiej. Korzystają oni z tego, że działają konspiracyjnie, gdyż w jawnej walce z PPS musieliby zdecydowanie przegrać. Dr Drobner od czasu oświadczenia Żinowiewa, który zdeklarował się, że „Front Jednolity“ ma być tylko środkiem do celu, nie łądził się nigdy co do wartości jakiegokolwiek porozumienia z komunistami.

Na tym rozprawę o godz. 3.30 pop. przerwano do dnia dzisiejszego.

BYŁO ICH DWIE. Jedna wyszła za mąż za górniką, druga za gospodarza i nie widziały się kilka lat. Gdy wreszcie jedna odwiedziła drugą, pytaniem: „Czy pamiętasz...?“ nie było końca. A gdy gospodyni otworzyła przed siostrą swą bielińtarkę, obie jednocześnie zawoływały: „Pamiętasz...?“ „Oczywiście, że pamiętam — ciągnęła gospodyni — „słowa naszej drogiej matki, która tylokrotnie przypominała nam, że wszystkie gospodynie w całym kraju używają i cenią mydło Jeleń Schicht, bo jest ono synonimem mydła najwyższej jakości.“ 1291k

— 00 —

Lapsus calami

We wczorajszym artykule wstępnym zakradł się drobny lapsus, polegający na przypisaniu autorstwa znanej ballady „Der Erlkönig“ — Schillerowi (zamiast Goethemu). W ferworze publicystycznym taka omyłka jest możliwa, podobnie jak w ferworze oratorskim rektor jednego z uniwersytetów cytował znany wiersz Kochanowskiego jako słowa — Skargi. Errare humanum est.

KINO „P R O M I E Ń” ul. PODWALE 6

Najpiękniejszy film całego sezonu — film, odznaczony najwyższą nagrodą na festiwalu filmowym w Wenecji

„JEJ PIERWSZY BAL” (Un carnet de bal)

reżyser JULIEN DUVIVIER — w głównych rolach: MARIE BELL, HARRY BAUR, PIERRE BLAUCHAR

Film, który wzbudził powszechny zachwyt

Ustawa o pozbawieniu obywatelstwa -- przyjęta

na komisji prawniczej Sejmu

Warszawa, 22. 3. (Sin). Komisja prawnicza Sejmu obradowała dziś pod przewodnictwem wicemarszałka Podolskiego nad rządowym projektem ustawy o pozbawieniu obywatelstwa. Po długiej i wyczerpującej dyskusji projekt ten przyjęło ze zmianami, które mają na celu ściślejsze oddanie intencji aktu ustawodawczego. Przede wszystkim wyraźnie zaznaczono, że ustawa będzie dotyczyła wyłącznie obywateli przebywających za granicą i nie będzie mogła być zastosowana wobec obywateli, którzy po powrocie z zagranicy przebywają w Polsce.

Poza tym komisja wprowadziła poprawkę do artykułu drugiego, że orzeczenie o pozbawieniu obywatelstwa wydawać będzie minister spraw wewnętrznych na wniosek ministra spraw zagranicznych, oraz że orzeczenie podlegać będzie zaskarżeniu do Najwyższego Trybunału

Administracyjnego.

Do artykułu trzeciego komisja wniosła poprawkę, że utrata obywatelstwa polskiego męża rozciąga się na jego żonę, zaś ojca (nieślubnej matki) na jego (jej) dzieci w wieku do lat 18 tylko wtedy, jeżeli osoby te przybywają za granicą. Do artykułu tego wprowadzono też nowy ustęp stanowiący, że utrata obywatelstwa polskiego może być nierozciągnięta na żonę i dzieci, jeżeli z całokształtu stosunków życiowych wynika, że małżonkowie nie pozostają w faktycznej wspólnocie małżeńskiej.

Podczas dyskusji kilku posłów zapytywało, czy ustawa ta obejmie również emigrację. W odpowiedzi wiceminister Szembek oświadczył w imieniu rządu, że rząd nie zamierza stosować przepisów tej ustawy wobec tej emigracji.

Umorzenie sprawy Starzyński contra Szumański

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22. 3. (A) Przed kilku dniami prez. Starzyński otrzymał list od adw. Szumańskiego, w którym to liście adw. Szumański oświadcza, że nie użył obraźliwych słów pod adresem prez. Starzyńskiego, co było przedmiotem rozprawy sądowej. Adw. Szumański prosi prez. Starzyńskiego o przyjęcie tego do wiadomości.

Tymczasem prez. Starzyński przyznał, że sprawa jest wyjaśniona i zwrócił się do sądu z prośbą o umorzenie procesu. Do wniosku tego przyłączył się również prokurator występujący z ramienia oskarżenia publicznego. W dniu dzisiejszym sąd grodzki sprawę przeciwko adw. Szumańskiemu umorzył.

Sensacyjny proces o krociowe nadużycia w Katowicach

(Telefonem od naszego korespondenta)

Katowice, 22. 3. (K) Przed sądem okręgowym w Katowicach rozpoczął się w dniu dzisiejszym sensacyjny proces przeciwko byłym dyrektorom i sekretarzom Centralnej Targowicy w Mysłowicach, oskarżonym o nadużycia.

Ławę oskarżonych zajęli: Kazimierz Kazon, Aron Fruchthändler, Józef Woskowiec i Benjamin Langer. Były burmistrz Mysłowic, poseł Dr. Karczewski ze sprawy został wyłączony albowiem, jak wiadomo, Sejm Śląski odmówił wydania go władzom sądowym.

Według aktu oskarżenia, podsądni narazili spółkę dzierżawiącą Centralną Targowicę w Mysłowicach i Sosnowcu na olbrzymie szkody. Spółka ta, na czele której stał Kazon i Fruchthändler, wydzierżawiła od miasta Mysłowic targowicę na okres 15 lat, zobowiązując się płacić pół miliona złotych rocznie. Spółka ta narobiła wkrótce długów, nie płaciła umówionego czynszu dzierżawnego i w końcu magistrat miasta Mysłowic musiał jeszcze przejąć zobowiązania spółki w kwocie 320.000 zł.

Po pewnym czasie kapitał spółki został po-

większony z 15.000 do 100.000 zł. przy czym wpłacono 10.000 zł., a resztę zabezpieczono na hipotekach. Pomimo tak niskiego kapitału zakładowego, prowadzono interesy idące w grubie miliony. Kazon i Fruchthändler rządili bez kontroli. Prowadzone księgi spółki wykazały w ciągu 5 lat sumę 250.000 zł. na rozjazdy dla dyrektorów Kazonia i Fruchthändlera zaś na rozmowy telefoniczne 80.000 zł. Poza tym księgowano fikcyjne bonifikaty dla kupców. Sumy te oczywiście wpływały do kieszeni oskarżonych. Akt oskarżenia wylicza dalej kilkaset różnych fikcyjnych pozycji oraz niezliczoną ilość oszukańczych manipulacji.

Na dzisiejszej rozprawie odczytywano akt oskarżenia. Cały bieżący tydzień poświęcony będzie przesłuchaniu oskarżonych. Pierwszych świadków powołano dopiero na dzień 28 bm. Rozpraw potrwa około 3 tygodni.

Rozprawie przewodniczy wiceprezes Stodolak, asystują sędziowie Kautzki i Liniewicz, oraz sędzia zapasowy Sulejski. Oskarża prok. Stankiewicz.

Obywatelstwa honorowe dla Marsz. Śmigłego-Rydza

Trembowla, 22. 3. PAT. Z okazji imienin Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza odbyło się w Trembowli uroczyste posiedzenie rady miejskiej, na którym jednogłośnie uchwalono prosić p. Marszałka o przyjęcie godności honorowego obywatela historycznej Trembowli, skarbnicy tradycji bohaterskich ziem podolskiej.

Takie same uchwały zapadły jednogłośnie we wszystkich gminach powiatu tarnopolskiego.

Bilans dekadowy Banku Polsk.

Warszawa, 22. 3. PAT. W ciągu drugiej dekady marca zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 0,4 miln. zł do 438,0 miln. zł. Natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz zmniejszył się o 2,6 miln. zł do 20,1 miln. zł.

Suma wykorzystanych kredytów zwiększyła się o 67,5 miln. zł do 669,9 miln. zł, przy czym portfel wekslowy wzrósł o 33,9 miln. zł do 592,8 miln. zł. Portfel zdyskontowanych biletów skarbowych wzrósł o 26,6 miln. zł do 43,5 miln. zł oraz stan pożyczek, zabezpieczonych zastawami, zwiększył się o 7,0 miln. zł do 33,6 miln. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania spadły o 8,0 miln. zł do 309,1 miln. zł.

Obieg biletów bankowych wzrósł o 75,5 miln. zł do 1,062,3 miln. zł.

Pokrycie złotem wynosi 34,45 proc.

Stopa dyskontowa 4½ proc., stopa od pożyczek zastawowych 5½ proc.

Zasądzenie chuliganów stołecznych

Warszawa 22. 3. (A) Przed starostwem grodzkim odbył się dziś pierwszy proces, będący epilogiem ostatnich zajęć w Warszawie. Dwóch osobników, schwytanych na gorącym uczynku przewracania straganów na Placu Kercelego, ukarano 5-dniowym bezwzględny aresztem.

Nawiązanie stosunków handlowych z Litwą

Warszawa, 22. 3. (A) Warszawscy i łódzcy kupcy manufaktury otrzymali zawiadomienie, iż w najbliższych dniach przybędą do Warszawy i Łodzi kupcy z Litwy celem nawiązania kontaktu handlowego. Niektóre firmy warszawskie przygotowują również wyjazd swoich agentów na Litwę.

Sprawa tow. „Przyszłość”

Warszawa, 22. 3. (Sin) W warszawskim Sądzie Okręgowym wyznaczono nowy termin rozprawy towarzystwa ubezpieczeń „Przyszłość” znajdującego się w likwidacji. Od dłuższego czasu toczą się pertraktacje z wierzycielami „Przyszłości”, którzy nie chcą dopuścić do upadłości, czego domaga się P. U. K. U. Ewentualne porozumienie z wierzycielami ma być zadeklarowane 23 kwietnia.

Jugosławia uznaje Anschluss

Białogród, 22. 3. PAT. Oficjalnie komunikują, że rząd jugosłowiański postanowił zlikwidować poselstwo Jugosławii w Wiedniu i otworzyć tam konsul generalny.

KRONIKA ŚLĄSKA I ZAGŁĘBIA

Referat dra Bulwy

Będzin, 22. 3. (K) W czwartek, dnia 24 bm. o godzinie 20.30 w lokalu Klubu Towarzystwa przy Organizacji Syjonistycznej w Będzinie przy ul. Sączewskiego 15 odbędzie się referat adw. Dr. Bulwy z Krakowa n. t. „Kultura jako dzieło i twórczość”. Referat ze względu na osobę referenta wywołał wielkie zainteresowanie. Wprowadzeni goście mile widziani.

Walne zebranie Organizacji Syjonistycznej

Sosnowiec, 22. 3. (K) W nadchodzącą niedzielę odbędzie się Walne Zebranie Organizacji Syjonistycznej w Sosnowcu. Zebranie odbędzie się o godz. 18-tej w pierwszym terminie zaś o godz. 19-tej bez względu na ilość obecnych.

ERROL FLYNN -- ulubieniec całego świata

ukaże się po raz pierwszy w świetnej komedii

„BOHATER NASZYCH CZASÓW”**Komunikat Koła Żydowskiego
w sprawie ustawy o pozbawieniu
obywatelstwa**

Warszawa, 22. 3. (Sin.) Na porządku dziennym komisji prawniczej znalazła się ustawa o pozbawieniu obywatelstwa osób przebywających za granicą. Referent, powołując się na interes państwa uzasadnia tezy projektu rządowego. Poseł Sommerstein zapytuje, dlaczego ta sprawa jest tak nagła, że w jednym dniu była uchwalona przez Radę Ministrów, na wniosek ministra spraw zagranicznych i wniesiona do Sejmu. Referent odpowiada, że jest dużo niepożądanych obywateli np. w Brazylii, Ekwadorze i powołuje się na wypadek morderstwa ks. Streicha, dokonanego przez reemigranta z Francji. Poseł Sommerstein wykazuje, że to nie o to chodzi. Morderstwo dokonane zostało przez obywatela polskiego w kraju. Także nie chodzi o Brazylię czy Boliwię, ale chyba o kraj bliższy, o Austrię. Należy rzecz nazwać po imieniu i powiedzieć, że będzie to ustawa wyjątkowa, która stanowić będzie ostracyzm i że chodzi o stosowanie najcięższej kary, jaką jest pozbawienie obywatelstwa. Ma się to odbywać bez określonego postępowania i możliwości obrony. Nie ma skargi do N. T. A., przy-

czem pozbawienie obywatelstwa jest ujęte tak ogólnikowo zwłaszcza, że całe postępowanie odbędzie się tylko w jednej instancji. Pozbawienie obywatelstwa jest karą tylko za jakieś najcięższe przestępstwa i musi być ingerencja władz państwowych, jak to przewiduje art. 68 konstytucji. Jeżeli są jakieś wykroczenia obywateli polskich za granicą na szkodę państwa, to jest to przestępstwo z kodeksu karnego, o którym ma orzekać sąd karny. A punkt drugi, gdzie „obywatel przebywający przynajmniej 5 lat za granicą stracił łączność z państwem”. A więc gdy ktoś w przeciągu ostatnich 20 lat przebywał 3 miesiące w roku za granicą, czy w celach kuracyjnych, czy handlowych, czy dla studiów, czy dla celów turystycznych, może stracić obywatelstwo. A co znaczy „utrata łączności z państwem”? Czy wystarczy gdy pisze od czasu do czasu do kraju, czy ma być członkiem jakiegoś towarzystwa, czy ma kiedyś odwiedzić Polskę? Jest to nieokreślone i daje pole do szukan. Istotnym jest, czy wypełni obowiązki wobec państwa, a więc czy uczynił zadość powinności wojskowej, obowiązkom

podatkowym i innym, wynikającym z poszczególnych ustaw nałożonych na obywateli.

Poseł Sommerstein wnosi o odrzucenie ustawy jako wyjątkowej, skierowanej swym ostrzem przeciwko jednej grupie obywateli polskich, znajdujących się za granicą, obecnie w katastrofalnej sytuacji. Na wypadek nieuwzględnienia tego wniosku wnosi szczegółowe poprawki, a w szczególności, by za podstawę przyjęty został tylko okres 10-letniej nieprzerwanej nieobecności w kraju, by zamiast słów „ustracić całkowitą łączność z państwem polskim” wstawić słowa „nie dopełnił obowiązku obywatelstwa wobec państwa”, by w wypadku zarzutu działania na szkodę państwa orzekały o tym sądy, by poza tym obowiązywała zasada postępowania administracyjnego, by gwarantowana była możliwość obrony, by orzeczenie ministra spraw wewnętrznych było unotywowane pod względem faktycznym i prawnym i by było zaskarżalne do N. T. A.

Poseł Witwicki przemawiał w tym samym duchu i zgłosił analogiczne poprawki. Posłowie Morawski i Zakrocki zwrócili uwagę, że ustawa może się skierować przeciwko emigrantom brzeskim, co da powód do nowej agitacji, wnoszą więc, by spod działania ustawy wyłączono skazanych za niehańbiące czyny, względnie odznaczonych. Wiceminister Szembek oświadczył, że ustawa ta nie będzie stosowana wobec emigrantów brzeskich.

W głosowaniu przyjęto te poprawki posła Sommersteina i Witwickiego, na które zgodził się referent a mianowicie, że podpadają pod tą ustawę jedynie obywatele, przebywający za granicą, a więc odpadną sankcje, gdy wrócą do kraju, decyduje okres nieprzerwanej pięcioletniej nieobecności w kraju, zaś przeczenie jest zaskarżalne do N. T. A. Inne poprawki zostały podtrzymane przez posłów Sommersteina i Witwickiego jako wnioski mniejszości.

**Wyjazd emigrantów
do Palestyny**

Warszawa, 22. 3. (A). Centralny Wydział Palestyński ostatecznie ustalił, że ostatni transport emigrantów do Palestyny na zasadzie obecnego szedulu wyruszy we środę o godzinie 7 wieczorem. Z transportem tym wyjedzie z Warszawy około 150 emigrantów, zaś we Lwowie dołączona będzie do transportu większa grupa emigrantów z Małopolski. Emigranci jądą okrętem „Polonia”.

Tym samym okrętem wyrusza większa grupa turystów, która wyjeżdża do Palestyny na Pesach. Między turystami żydowskimi znajdują się sen. Schorr, prezes Lewite i inni.

**Pozwolenia na budowę mają być
załatwiane bez zwłoki**

Warszawa, 22. 3. PAT. Ze względu na konieczność rozwoju ruchu budowlanego w najbliższym sezonie budowlanym p. minister spraw wewnętrznych zarządził, aby sprawy pozwoleń na budowę były załatwiane bez jakiegokolwiek zwłoki i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz by prośby o pozwolenie na budowę, które wpłynęły do władz, albo wpłyną w czasie najbliższym były rozpatrywane przed rozpoczęciem sezonu budowlanego i w żadnym razie nie później jak do dnia 31 marca br.

Filmy polskie w Niemczech

Warszawa, 22. 3. (Sin) W ostatnich dniach sfinalizowano sprawę eksportu filmów polskich do Niemiec. Na zasadzie zawartego porozumienia filmowego producenci filmowi z Niemiec nabyli w Polsce dwa filmy, za które zapłacili 11.000 marek.

**Zaostrzenie cenzury prasowej
w Czechosłowacji**

Praga, 22. 3. PAT. W ostatnich dniach niezwykle zaostrzyła się cenzura prasowa. Niektóre dzienniki mają po kilka całkowitych lub częściowych konfiskat dziennie. Szczególnie silnie konfiskowane są „Narodni Listy”, „Narodnie Noviny” a zwłaszcza prasa słowacka, jak „Slovak” i „Slovenska Pravda”. Konfiskowane są m. in. wszystkie krytyczne głosy nie tylko dotyczące współpracy czesko-sowieckiej, ale i ujemnie oceniające stosunki panujące w Sowietach.

**Jak przeprowadzono rewizję
w mieszkaniu twórcy psychoanalizy**

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika”)

Wiedeń, 22. 3. (B). W związku z rewizją, przeprowadzoną w mieszkaniu twórcy psychoanalizy, prof. Zygmunta Freuda donoszą, że znajdujący się w tym samym domu Psychoanalytischer Verlag został zrewidowany nie przez S. A. lecz przez policję. Prof. Freudowi i jego małżonce odebrano paszporty. Podczas gdy żona prof. Freuda otwierała szafy podczas rewizji, prof. Freud stał w pobliżu i uspakajał zdenerwowanych członków rodziny. Prócz pa-

szportów policja skonfiskowała znalezione sumę pieniędzy.

Prof. Zygmunt Freud, który przebył ostatnio ciężką operację drąsła, od kilku dni leży w łóżku.

* * *

Haga, 22. 3. (B). Prof. Freud wyraził zamiar osiedlenia się w Holandii.

Znaczenie aneksji Austrii dla Rzeszy

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika”)

Paryż, 22. 3. (B). W artykule wstępnym „Echo de Paris” omawia Pertinax znaczenie Austrii dla wzmożonej potęgi wojskowej Rzeszy niemieckiej. Dochodzi on do wniosku, że potęga wojskowa Niemiec wzrosła nie tylko strategicznie i liczebnie przez zwiększenie ilości żołnierzy lecz również dzięki zaopatrzeniu Rzeszy w drzewo, żelazo, stal i t. d. Największe

jednak znaczenie posiada fakt, że Austria stała się narzędziem ekspansji Niemiec w basenie naddunajskim. Czechosłowacja utraciła rynek zbytu w Austrii. Dr Schacht uzyskał znaczne ilości złota i dewiz, przy czym niewiadomo, czy pożyczki austriackie, gwarantowane przez mocarstwa zachodnie, zostaną punktualnie spłacone.

Znaczne wzmocnienie partii Henleina

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika”)

Praga, 22. 3. (B). Związek niemieckich rolników w Czechosłowacji po kilkudniowych obradach postanowił dzisiaj wystąpić z rządu i wstąpić do partii Henleina. Minister dr Spina, przedstawiciel związku rolników, złożył swą dymisję. Partia Niemców sudeckich doznała w

ten sposób znacznego wzmocnienia.

Obiegają tutaj pogłoski, że również niemiecka partia chrześcijańsko-społeczna zamierza wystąpić z gabinetu, jednakowoż pogłoski te zostały przez partię zdementowane.

**Deficyty czeskich
przedsiębiorstw państwowych**

Praga, 22. 3. PAT. Parlament czeski dopiero obecnie uchwalił zamknięcie budżetu na rok

1936. Zwracają uwagę na olbrzymie i wciąż rosące deficyty przedsiębiorstw państwowych tak np. deficyt państwowych zakładów metalurgicznych w Podbrezowej wynosi w r. 1936 ok. 80 milionów koron czeskich.

Stanowisko W. Brytanii w sprawie aktualnych zagadnień politycznych

sprecyzowane na posiedzeniu gabinetu

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika“)

Londyn, 22. 3. (B). Na dzisiejszym dwugodzinnym posiedzeniu gabinetu brytyjskiego omówiono stanowisko Anglii w sprawie Czechosłowacji w związku z aneksją Austrii, rokowania z Niemcami i Włochami, sprawę hiszpańską, i propozycję Litwinowa, stosunek do Francji i Ligi Nar. Stanowisko Anglii wobec tych zagadnień sformułowane zostało w sposób następujący:

CZECHOSŁOWACJA:

Czechosłowacja stanowi integralną część składową Europy. Anglia zainteresowana jest w respektowaniu układów i utrzymaniu pokoju w Europie Środkowej. Z tego względu Anglia zainteresowana jest w usuwaniu wszelkich zarzewi konfliktów w tej części Europy.

AUSTRIA:

Metody aneksji Austrii nie mogą być dostatecznie ostro napiętnowane. Nie można jednak obecnie nic uczynić, by cofnąć wskazówki zegara.

NIEMCY:

Rokowania z Rzeszą w obecnym momencie

nie mogą być uważane za korzystne.

WŁOCHY:

Rokowania z Włochami toczą się w dalszym ciągu i dają rękojmię powodzenia. Nie jest jednak rzeczą korzystną mówić wiele na ten temat.

HISZPANIA:

W obecnych warunkach polityka nieinterwencji Hiszpanii jest zdaniem Anglii najbardziej wskazaną.

KONFERENCJA MOCARSTW:

Propozycja Litwinowa w sprawie konferencji mocarstw nie rokuje w obecnej chwili nadziei powodzenia.

FRANCJA:

Głęboka przyjaźń wiąże Anglię z tym krajem. Bezpieczeństwo Francji posiada pierwszorzędną wagę dla bezpieczeństwa W. Brytanii.

LIGA NARODÓW:

Anglia nie utraciła wiary w Ligę Narodów. Liga jest ideałem, dla którego wszystkie państwa winny złożyć największe ofiary.

Uchodźcy austriaccy znajdują pomieszczenie w Anglii

Donioste oświadczenie min. Samuela Hoare'a

Londyn, 22. 3. (R). Minister spr. wewnętrznych sir Samuel Hoare oświadczył w Izbie Gmin, iż rząd brytyjski zamierza udzielić w miarę możliwości azylu uchodźcom z Austrii, nie ma jednak zamiaru wpuszczać wszelkiego rodzaju imigrantów.

Prawo azylu będzie udzielane przede wszystkim wybitnym uczonym, artystom oraz reprezentantom przemysłu i handlu, których praca może się okazać pożyteczna dla W. Brytanii.

Co się tyczy ewentualnej naturalizacji uchodźców, to zdaniem sir Samuela Hoare — nie ma obecnie powodów do zmiany dotychczasowych przepisów o nabywaniu obywatelstwa brytyjskiego.

* * *

Londyn, 22. 3. (R). Izba Gmin odrzuciła 210 głosami przeciwko 142 projekt wniesienia ustawy o naturalizacji uchodźców austriackich.

Kogo aresztowano w Wiedniu „na własne żądanie“

Wiedeń 22. 3. PAT. W prasie zagranicznej pojawiły się pogłoski o tym, jakoby w Wiedniu zostało aresztowanych 10.000 osób. Koła dobrze poinformowane twierdzą natomiast, że w poniedziałek wieczorem w Wiedniu znajdowało się w aresztach ogółem 1742 osoby, razem z aresztowanymi za przestępstwa natury kryminalnej. Koła te utrzymują, że ani Starhemberg, ani książę Muckermann, ani też emigrant z Rzeszy prof. Hildebrandt nie przebywają w areszcie, lecz wszyscy znajdują się zagranicą. W areszcie ochronnym, częściowo — jak twierdzą koła poinformowane — na własne życzenie, znajdują się następujące osoby: b. szef biura prasowego płk. Adam, b. dowódca korpusu ochronnego frontu ojczyźnianego Aleksander, dyrektor służby bezpieczeństwa w Salzburgu Ludwig Bechinie, kierownik propagandy frontu ojczyźnianego inż. Hans Becker, finansista żydowski Siegmund Bosel, redaktor „Telegraph“ Ernst Colbert, b. minister skarbu dr. Ludwig Draxel, dowódca republikańskich oddziałów ochronnych w czasie powstania 1934 r. major Alfred Eifler, kierownik frontu ojczyźnianego w Styrii dr. Alfred Corbach, b. dyrektor służby bezpieczeństwa Dolnej Austrii Alfred Gantsch, b. szef protokołu dyplomatycznego Teodor Hornbostl, organizator przygotowywanego przez Schuschnigga plebiscytu dr. Albrecht Hantsch, naczelnik więzienia dla prze-

stępców politycznych major policji Emil Kristen, generalny dyrektor Creditanstaltu Ludwig Klausner, b. szef biura prasowego A. D. Ludwig, b. namiestnik Dolnej Austrii Józef Reitner, b. dyrektor policji państwowej dr. Ludwig Weiser, b. poseł w Paryżu Vollgruber, przewodca legitymistów Wiesner, przewodca legitymistów b. sekretarz cesarza Karola baron Werckmann, dr. Neumann i Louis Rotschild (dwaj ostatni za przestępstwa dewizowe). Areszt ochronny jest uważany za zarządzenie czasowe i ma być w wielu wypadkach zniesiony z chwilą, gdy zwolnionym będzie można zagwarantować bezpieczeństwo osobiste.

Mnożą się łowcy posad

Wiedeń, 22. 3. PAT. Pełnomocnik kanclerza Hitlera dla plebiscytu w Austrii Gauleiter Buerkel opublikował następujące zarządzenie: „Ze względu na mnożenie się kandydatów na posady rządowe, którzy uważają się za zdolnych do objęcia wszelkich stanowisk rządowych i partyjnych, zostałem zmuszony do wydania następującego zarządzenia: „Kto stara się o spowodowanie zmian personalnych lub przeniesień, nie może w żaden sposób reflektować na objęcie opróżnionego dzięki swym staraniom stanowiska. W celu unieszkodliwienia na przyszłość podobnego wyścigu za posadami, polecałm dalsze niezwłoczne osadzenie w are-

Przemówienie min. Becka

Warszawa, 22. 3. PAT. Przemówienie min. spraw zagr. Becka w dn. 23 bm. będzie transmitowane z Senatu na wszystkie rozgłośnie Polskiego Radia o godz. 11-ej.

Przemówienie to będzie powtórzone przez Polskie Radio z taśmy Stilla o godz. 20 min. 20.

Zmiany w gabinecie litewskim

Tallin, 22. 3. PAT. W kołach politycznych Tallina sądzą, że w składzie nowego rządu litewskiego jedynie dwie lub trzy teki ulegną zmianie. Wszystkie te pogłoski są narazie niesprawdzone. Oficjalna agencja litewska od dwóch dni nie podaje niemal żadnych wiadomości.

Układ zbiorowy w zawodzie dziennikarskim

Warszawa, 22. 3. PAT. P. minister opieki społecznej Marian Kościółkowski nadał w dn. 20 bm. układowi zbiorowemu pracy w zawodzie dziennikarskim, zawartemu między związkiem wydawców dzienników i czasopism a związkiem dziennikarzy R. P. moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich wydawnictw o typie dziennika na całym obszarze Rzplitej.

szcze dwóch podobnych łowców posad i uprzedzam, że będę nadal stosował podobne zarządzenia“.

Przed plebiscytem austriackim

Berlin, 22. 3. PAT. Do wzięcia udziału w plebiscyście austriackim upoważnieni są wszyscy mężczyźni i kobiety, posiadający obywatelstwo austriackie i urodzeni przed 10 kwietnia 1918 r. Prócz nich będą mieli prawo głosowania wszyscy wysiedleni po roku 1933 z Austrii i pozabawieni obywatelstwa austriackiego.

Wymiana honorów nowych sąsiadów

Budapeszt, 22. 3. PAT. Oficjalnie komunikują, że dziś nad granicą węgierską w pobliżu m. Lopron przybyły 2 szwadrony kawalerii niemieckiej pod dowództwem pułkownika, celem oddania honorów armii węgierskiej. Ze strony węgierskiej w uroczystości wzięły udział 2 szwadrony Honwedów. Po wymianie honorów oddział niemiecki powrócił do swego garnizonu.

112 pogrzebów w jednym dniu

Praga, 22. 3. (ZAT). (Od spec. kor.). W Wiedniu aresztowano dziś światowej sławy badacza chorób raka, profesora Ferdynanda Blumenthala, byłego dyrektora berlińskiego instytutu badań nad chorobami raka, który przybył do Wiednia dopiero przed czterema miesiącami. Aresztowanemu zarzucają tylko to, że jako uchodźca żydowski z Niemiec przebywał w Austrii.

W ciągu dnia wczorajszego odbyło się na cmentarzu żydowskim w Wiedniu 112 pogrzebów.

* * *

— Na szczycie Grossglockner (3.800 m) zatknięta dziś została przez trzech Tyrolczyków flaga ze swastyką.

— Według zarządzenia ministra sprawiedliwości sędziami przysięgłymi w procesach karnych mogą być tylko aryjczycy.

— Szef S. S. i minister policji Himmler zniósł z natychmiastową ważnością obowiązujący dotychczas zakaz kolportażu austriackich dzienników i czasopism w Niemczech.

— Dotychczasowy konsul generalny Austrii w Monachium dr Jordan został aresztowany wraz ze swoim zastępcą oraz kilku innymi członkami dawnego konsulatu austriackiego. Powody aresztowania nie są znane. Zona dr Jordana pozostaje na wolności. Dr Jordan przed paru laty był sekretarzem poselstwa austriackiego w Warszawie.

— W ramach akcji wyborczej udaje się premier Goering w najbliższych dniach do Austrii. Pierwszym etapem jego podróży będzie Wiedeń, następnie zaś Graz i Klagenfurt.

KRONIKA

MARZEC

Wschód słońca

5 g 37 m

23

Zachód słońca

5 g 52 m

SRODA

20 Weadar 5698

Dyzury lekarzy i aptek

Dziś mają dyżur nocny lekarze: Holländer E., Karmelińska 48, tel. 147-34; Friedner F., Lelewela 12; Neuwelt St., Zamojskiego 28, tel. k24-47; Walewski St., Biskupia 13, tel. 155-50.

Dziś mają dyżur nocny apteki: Rynek gł. A-B 45, Lobbowska 8, Kościuszki 18, Dietla 36, Grzegorzewska 9, Brodzińskiego 1, Rakowicka 12.

Pociąg popularny do Zakopanego

Liga Popierania Turystyki organizuje 26/27 bm. wycieczkę narciarską pociągiem popularnym z Krakowa do Zakopanego za 7.20 zł. w obie strony. Odjazd z Krakowa 26 bm. godz. 16. Odjazd z Zakopanego 27 bm. godz. 20.20.

Tankietka zderzyła się z tramwajem

Ulicą Basztową w Krakowie przejeżdżał sznur tankietek, a z przeciwnej strony nadjeżdżał wóz tramwajowy linii nr. 1. W pewnym momencie nastąpiło zderzenie tramwaju z tankietką. Bok wozu tramwajowego uległ znacznemu uszkodzeniu. Wypadku w ludziach nie było.

Strzelanina nad Wisłą

Wczoraj około godz. 8-mej rano funkcjonariusz Straży Bezpieczeństwa w okolicy Mostu Dębnickiego zauważył podejrzanego osobnika, oddalającego się szybko z dwoma walizkami w rękę. Policjant zatrzymał owego osobnika, który zdołał jednak wyrwać się i zbiec mimo, że posterunkowy strzelił za nim dwukrotnie.

W walizkach porzuconych przez uciekającego znaleziono garderobę oraz listy, adresowane do inż. Józefa Noworyty. Przypuszczalnie jest to gar deroba skradziona u inż. Noworyty.

Groźny pożar w fabryce ołówków

W fabryce ołówków Hardtmuth - Lechistan przy ul. Czarnowiejskiej w Krakowie wybuchł wczoraj w południe groźny pożar. W ogniu stanął magazyn znajdujący się w sąsiedztwie zabudowań fabrycznych. Akcja ratunkowa prowadzona była przez trzy plutony Straży Pożarnej, które rozwinęły 6 linii węzowych.

W pierwszym rzędzie starano się ogień zlokalizować a równocześnie pracowano nad zabezpieczeniem sąsiednich budynków, w których znajdowały się w znacznej ilości chemikalia. Po półtora godzinnej akcji ratunkowej, ogień został ugaszony.

Ucieczka defraudanta

Policja poszukuje 21-letniego Franciszka Stępniewskiego, który sprzeniewierzył 429 zł. na szkołę p. Zygmunta Kukurudza, zam. przy ul. Kazimierza Wielkiego 67. Stępniewski zainkasował te pieniądze u kupców za dostarczone im pieczywo i zbiegł w niewiadomym kierunku.

Stracił 4 palce przy pracy

Na stację Pogotowia Ratunkowego w Krakowie zgłosił się wczoraj w południe 17-letni Józef Rzepolski, praktykant ślusarski, zam. przy ul. Dajwór 16. Uległ on tragicznemu wypadkowi przy pracy. W czasie eksplozji aparatu do spawania doznał Rzepolski zmiążdżenia 4-ch palców u ręki.

W trybach maszyny

W fabryce „Rekord” przy ul. Romanowicza w Krakowie zdarzył się tragiczny wypadek. Zatrudniony tam jako robotnik 20-letni Jonas Milner dostał się w tryby maszyny. Doznał on ran dających i tłuczonych na udzie. Po opatrzeniu przewieziono Milnera do szpitala.

Nacjonalizacja przemysłu naftowego w Meksyku

Mexico, 22. 3. (R). Kancelaria prezydenta republiki wręczyła prasie komunikat przypominający okoliczności wyjątkowe, jakie skłoniły rząd do znacjonalizowania przemysłu naftowego.

Komunikat podkreśla, że rząd Meksyku nie zamierza rozszerzać systematycznie metod nacjonalizacji w dziedzinie przemysłu. Minister finansów wystosował do przedstawicieli wywłaszczonych towarzystw naftowych zaproszenie do wzięcia udziału w zebraniu, na którym ma być omówiona sprawa wypłaty odszkodowań byłym właścicielom przedsiębiorstw naftowych.

Nowy Jork, 22. 3. (R). Donoszą z Mexico City, że ambasador amerykański Daniels oświadczył, iż amerykańskie towarzystwa naftowe po wyczerpaniu wszelkich możliwości odzyskania swych przedsiębiorstw w drodze prawnej powierzą sprawę departamentowi stanu St. Zjednoczonych. W obecnej chwili produkcja ropy szybów amerykańskich kontrolowana jest przez meksykańskie związki robotnicze. Pracownicy kopalń będący obywatelami St. Zjednoczonych wyjechali.

Donoszą tu również, że robotnicy szybów w Tampico uwięzili dyrektora firmy Standard Oil z New Jersey, Edwarda Boręgo i dwóch innych urzędników.

— POPIS GIMNASTYCZNY Ż. T. G. wszystkich kursów gimnastycznych i rytmiki, który odbędzie się w najbliższą sobotę budzi zarówno wśród miłośników gimnastyki jak i w szerokich warstwach społeczeństwa żydowskiego zrozumiałe zainteresowanie. Pozostałe bilety w przedsprzedaży po 1.50 i 1 zł. są do nabycia w gmachu Ż. T. G., ul. Boczna Skwaińska 13, w godzinach od 3-ciej pop. do 8-ej wieczór.

— POSIEDZENIE GŁÓWNEJ KOMISJI WYBORCZEJ odbędzie się dziś we środę punkt. o godz. 9 wiecz. (a nie o 7.45) w lokalu Organizacji Dietla 107.

— PLENARNE POSIEDZENIE ZARZĄDU ŻYDOWSKIEGO TOWARZYSTWA TEATRALNEGO odbędzie się we czwartek, 24 bm. o godzinie 8-jej wieczór w lokalu własnym przy ul. Stołarskiej 9. Ze względu na ważne sprawy, obecność wszystkich członków konieczna.

— PROSTE SPOSOBY BADANIA TOWARÓW SPOŻYWCZYCH. Żyd. Średnia Szkoła Handlowa zawiadamia, że jutro, we czwartek o godz. 8-mej wiecz. wygłosi wykład na powyższy temat prof. Gustaw Barth.

— KRAKOWSKIE TOW. LEKARSKIE. Dziś godz. 20 posiedzenie naukowe, na którym dr. F. Pochopień wygłosi odczyt p. t. „Leczenie zgorzeli płucnej u dzieci z demonstracją przypadku i rentgenogramów”.

Z teatru, literatury i sztuki

— H. LEIWIK. Referat o czołowym pocie żyd. wygłosi Henryk Weber, dziś dnia 23 bm. o g. 8 wieczorem, w Żyd. Tow. Teatralnym, przy ul. Stołarskiej 9.

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś po cenach najniższych komedia Al. hr. Fredry „Wielki człowiek do małych interesów” z L. Ruszkowskim, M. Bednarską, H. Bielską, Z. Modzelewskim, J. Kaliszewskim, T. Kondratem, oraz M. Kierzkową, J. Bobrowskim, A. Fuzakowskim, W. Kolwasmem, G. Senowskim i S. Turskim. Jutro „W małym domku” T. Rittnera w premierowej obsadzie z J. Karbowskiem w roli głównej. W piątek powtórnienie komedii E. Rostanda „Romantyczny”.

— TEATR ARTYSTÓW „CRICOT” Lobbowska 3. „Wyzwolenie” St. Wyspiańskiego, które ze względu na oryginalne ujęcie reżyserskie i inscenizacyjne spotkało się z wielkim uznaniem, grane będzie jeszcze tylko w piątek 25 bm. Początek przedstawień godz. 21.15.

Teatr im. J. Słowackiego

Środa godz. 8 wiecz.: „Wielki człowiek do małych interesów”.

REPERTUAR KINOTEATROW

ADRIA: „Ubóstwiana” (Marta Eggerth).
ATLANTIC: „Premiera” (Zarah Leander) i „Skrzydła nad Honolulu” (Ray Milland).
APOLLO: „Korsarze” (Fredric March, Franciszka Gaal).
BAGATELA: „W mrokach wielkiego miasta” (Walbrook) i rewia „Zegnamy”.
L. O. P. P.: „Nie ufaj mężczyźnie” (Gable Crawford) i „Dwoje z tłumy”.
PROMIEN: „Jej pierwszy bal” (Marie Bell).
STELLA: „100 pociech” i „Cowboy bohater”.
UCIECHA: Huragan
WANDA: „Zaczęło się w pociągu” (Robert Taylor i Eleanor Powell).

— WALNE ZGROMADZENIE MAKKABI zwołane na niedzielę 27 bm. zostaje z przyczyn technicznych przesunięte o 1 tydzień.

— DZIŚ i w każdą środę Five o'clock „Bojantwa” od 7—9 w „Casanowie”. — Nowy program. Kwiaty bezpłatnie z Palais de Fleurs.

ZAPARCIE. Świadczenia powag lekarskich stwierdzają skuteczne działanie naturalnej wody gorzkiej „FRANCISZKA-JÓZEFA”. Zapytajcie Waszego lekarza.

Ostatnie notowania giełdowe

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika”)

TOWARY KOLONIALNE

NOWY JORK, 22. 3. Kawa Rio nr. 7. 4 3/4 (4 3/4), Kawa Santos nr. 4. 7 1/4 (7 1/4), marzec 4.13 (4.18), maj 3.99 (4.01), Kakao 5 7/8 (6.—), marzec 5.60 (5.60), maj 5.61 (5.61).

BAWEŁNA.

Nowy Jork, 22. 3. 8. 66 (8.73), maj 8.60—8.62 (8.67—8.67), lipiec 8.64—8.68 (8.73—8.74).

KORZENIE.

LONDYN, 22. 3. Tapioka Fair marzec-kwiecień 13.25, Pieprz czarny 3.—, Pieprz Singapore 2.81, Goździki Zanzibar 8.818, Papryka cif 68.50.

DEWIZY.

PARYŻ, 22. 3. Londyn 163.685, Nowy Jork 3310.00, Zurich 756.50, Amsterdam 1831.75, Berlin 1328.

LONDYN, 22. 3. Nowy Jork 4.9643, Paryż 163.31, Berlin 12.37, Amsterdam 8.975, Zurich 21.64.

EFEKTY.

NOWY JORK, 22. 3. American Car 85.12 (83.50), American Car et Foundry 19.37 (19.00), Am. Tobacco 66.00 (66.00), Chrysler 49.75 (50.00), Douglas Aircraft 39.62 (40.25), Fisk Rubber 6.00 (5.75), Eastman Kodak 147.00 (147.00), General Electric 36.37 (37.00), General Motors 33.25 (33.37), Anaconda 30.62 (30.87), Bethlehem Steel 52.00 (55.25), Intern Nickel 48.50 (48.37), Tennessee Corp. 5.62 (5.75), Shell Union 13.50 (13.50), Standard Oil 47.— (47.25).

METALE

LONDYN, 22. 3. Platyna 7.50, Wolfram cif 64—68, Srebro 20.43, Złoto 140.2.

Przewidywany przebieg pogody w dniu 23 bm.: Jeszcze pogoda słoneczna i ciepła z tendencjami do powolnego wzrostu zachmurzenia. Umiarkowane wiatry zachodnie. Przejrzystość powietrza dobra.

KUPON ZNIŻKOWY DO KIN

ADRIA — ATLANTIC

Ważny dnia 23. III. Wyciąć i przedłożyć do wymiany. w Kolekturze Zw. Inwalidów Grodzka 59 w Perfumerii N. Meersanda św. Marka 20 lub w Adm. „N. Dziennika” Orzeszkowej 7.

Wszystko z druku wydany

MIEDZYNARODOWE BIURO OGŁOSZENI
WARSZAWA, WIERZBOWA 11. TEL. 688-35.662-36

KATALOG PRASOWY 1938
WSZECHSTRONNY INFORMATOR O PRASIE R.P.

DO NABYCIA U F. HOESICKA ORAZ W WIĘKSZYCH KSIĘGARNIACH.

Poczta szyfrowa inseratowa
nieśly wrzucić w ciąg całego dnia
tylko do skrzynki
wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem” a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

Wolne posady

KWALIFIKOWANEGO maszynistkę konfekcji damskiej przyjmie zaraz krawiec damski. Kraków, Wawrzynca 32. 1311g

PRZYJME panią do sklepu galanteryjnego — ewentualnie roczną praktykę. Poselska 9/8. 1810g

MODNIARKA samodzielna poszukiwana. Kraków, Grodzka 71. w podwórzu.

Posad poszukują

PRZYJME posadę towarzyski lub gospodyni w mieście lub na wsi. Zgłoszenia „Zydówka” poste-restante. Tarnów. 1205g

TAPICER przerabia materace, tapczany od 8 zł. Firanki okno 1 zł. Sender, Sarego 21/1. 1295g

RADIOAPARATY wykonuje, naprawia, przerabia. **PRACOWNIA RADIOWA** Ign. Freyloha, Dietla 51. Telefon 119-86. 1061k

POLSKO-niemiecka korespondentka z długoletnią praktyką, biegle pisząca na maszynie, poszukuje posady (ew. 1/2 dnia). Zgłoszenia: Administracja „Nowego Dziennika” pod „11 lat praktyki”. 1804g

APLIKANT z praktyką powojenną, prawem zastępstwa, piszący na maszynie poszukuje patrona. Zgłoszenia: „Kraków, prowincja” do Administracji „Nowego Dziennika”. 1803g

LEKARKA dentystka dyplom zagraniczny, praktyka poszukuje posady w Krakowie, skromne warunki. Zgłoszenia: Administracja „Nowego Dziennika” pod „Lekarka”. 1788k

POMOCNIK handlowy branży żelaznej, technicznej oraz instalacji wodociągowej zmieni posadę. Zgłoszenia do Administracji „Nowego Dziennika” pod „Kilkunastoletnia praktyka”. 1809g

PRZYJMUJE do szycia, chodzą po domach, wykonuje wszelkie przeróbki. Liser, Sebastiana 31. m. 9. II. p. 5526g

WYTWÓRNIA szablonów do plisowania i gurowania poleca formy już od 3 mm i więcej po najniższych cenach. Kraków Grodzka 25, m. 4. 1017k

CHŁOPAK z rowerem poszukuje posady, ewent. za kaucją. Zgłoszenia: Administracja „Nowego Dziennika” — „Chętny do pracy”. 1197g

Różne

LUSTRA belgijskie, czeskie, łazienkowe gabloty szklane oraz odnawiane luster poleca po cenach najniższych Szlifownia szkła, wytwórnia luster. — Ungar ul. Józefa 16. tel. 143-27.

UBRANIOZMIAN zamienia noszoną garderobę męską na materiały bielskie. Kozłowski, Kraków, tel. 148-62. 1086k

PRZERABIAM kapelusze według najnowszych żurnali 1.40 „Pola”. — Kraków, Węglowa 8. róg Krakowskiej. 1244g

DLA PEWNOŚCI I OPROCENTOWANIA złożeń dzienny utarg na rachunek bieżący, którym dowolnie dysponujesz w Spółdzielczym Banku Kredytowym Kraków, Stradom 15

Kasa czynna od 9—1 i od 4—5 30 zaś dla wkładów i wkł. bieżących dodatkowo od 5. 30 do 7-mej wiecz.

PRACOWNIA krawiecka Loll Eile, Jasna 6. II. p. otwarta. Zagraniczne żurnale. Ceny przystępne. 1736k

ZAMIENIAM noszoną garderobę męską na materiały bielskie. Kraków, Landau, Filipa 11. m. 4. Tel. 140-33.

SMACZNE obiady domowe po niższej cenie, Dietla 111. m. 7. 238b

TAPICER przerabia otomany, kanapy od 8 zł. — Firanki okno 1 zł. Wykonuje również nowe. Kaczor, Podbrzezie 6/3. 1302g

FACHOWIEC poszukuje spółnika z kapitałem 2—3.000 zł. celem uruchomienia wytwórni przetworów owocowych. Zgłoszenia: Administracja „Nowego Dziennika” pod „Fachowiec”. 1210g

LEKCJE — TŁUMACZENIA Z JĘZYKA HISPANSKIEGO — Zgłoszenia: Zamojskiego 22, m. 4. 6384k

— A mówiał ci przecież, smarkaczu, że masz flaszkę z medycyną wstrząsnąć po użyciu!

Interesy handlowe

KTO pragnie założyć hutę szkła we wschodnich lub środkowych dzielnicach Rzeczypospolitej? **Fachowiec ZAGWARANTUJE CZYSTY DOCHÓD MIESIĘCZNIE 25.000 ZŁOTYCH.** Zgłoszenia Sosnowiec, poste-restante. Nr. legitymacji 1482. 1812g

Kupno

NOSZONA garderobę kupuje, placę najlepsze ceny. Goldberg, Gazowa 11. Tel. 168-21. 72g

SKUPIJE noszoną garderobę oraz meble — placę najlepsze ceny. — Telefon 115-96. 1292g

Sprzedaż

NOWOŚĆ. Łóżka polowe ze schowkiem na pościel, oraz najnowsze **TAPCZANY** na dogodnych warunkach. — Goldschmidt, Krzyża 5. 1807g

SAMOCODOWE części oryginalne **CHEVROLET 1928/37** stale na składzie. „Autoruch”, Kraków, Marka, Telefon 116-36. 1406k

WIECZNE PIÓRA! Największy wybór, najlepsza jakość, ceny fabryczne. Ignacy Gross i Ska, Kraków, Starowiślna 1. telef. 121-90

OKAZJA! Skład materiałów budowlanych i betoniarń istniejąca 40 lat, wszelkie formy do wyrobów betonowych — przy ruchliwej ulicy — sprzedam. Wiadomość: Kraków, Sebastiana 7. m. 21. — Telefon 143-63. 1735k

FARBY — LAKIEBY specjalne najtaniej — „FARBOLASK” Kraków, Kalwaryjska 29. tel. 149-79. 2033k

Lokale

CZTERY pokoje, kuchnia, łazienka, od 1 kwietnia do wynajęcia. Krowoderska 4. Dozorca wskaże. 1698k

SKLEP o dwu ubikacjach z magazynem do wynajęcia. Kraków, Gertrudy 7. 1704k

DWUPOKOJOWE mieszkanie pełnokomfortowe, Mazowiecka 26A. do wynajęcia. 1739k

DWUPOKOJOWE mieszkanie pełnokomfortowe, Starowiślna 95. do wynajęcia. Czynsz 80 zł. 1740k

TRZECHPOKOJOWE mieszkanie, pełnokomfortowe, Kolańska 2. do wynajęcia. Czynsz 100 zł. 1741k

TRZECHPOKOJOWE komfortowe mieszkanie, oraz **SKLEPY.** Centralne ogrzewanie. Nowy dom. — Krakowska 21. 1742k

POKÓJ komfortowy, utrzymanie — wolny zaraz. Kraków, telefon 120-41. 1737k

POKÓJ komfortowy, dwuosobowy, nóża, telefon, wykwintne utrzymanie — słynnym wynajm. Plac Dominikański 4/1. 1738k

TRZYPOKOJOWE i DWUPOKOJOWE mieszkania — komfortowe, słoneczne, centralne ogrzewanie, wolne koło Parku Krakowskiego. Wiadomość telefon 133-72. 1732k

2 POKOJE na biuro lub pracownie do wynajęcia. — Wiadomość: Kraków, ul. Grodzka 54. I piętro, m. 2 lub Tel. 108-67. 1308g

PEŁNOKOMFORTOWE — trzypokojowe, dwupokojowe mieszkanie, lokal sklepowy do wynajęcia. Sienkiewicza 9. 1305g

MIESZKANIE! NIEBYWAŁA OKAZJA w Katowicach, dobre położenie, dwa pół pokoju z wielkim komfortem kompletnie urządzone, eleganckie i nowoczesne, natychmiast do sprzedania. Dla młodego małżeństwa bardzo odpowiednie. Pośrednicy nie są pożądani. — Oferty do „Par”. Katowice pod „Mieszkanie”.

Nauka i wychowanie

ARGENTYNIEC dr. fil. naucza **HISPANSKIEGO, WŁOSKIEGO** szybko i gruntownie. Starowiślna 41. m. f. 932g

REKLAMA DZWIGNIA HANDLU ..

CZYTELNIKOM „NOWEGO DZIENNIKA”

wyjeżdżającym z Krakowa w godzinach popołudniowych, zwracamy uwagę, że **WYDANIE WIECZORNE** naszego pisma jest już do nabycia **o godz. 15 w kioskach „RUCHU”,** oraz u jego kolporterów na dworcu głównym i dworcu autobusowym. —

PRENUMERATA w Krakowie z odnośnikiem i bez odnośnika oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł. 4.30 kwartalnie zł. 12.90 Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł. 7.50 kwartalnie zł. 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie Strona w tekście i nadesłancem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 10 słów.

CENY w złotych: I. strona 1.25. — Tekst. 1.—. Nadesłane 0.75.— Za tekstem 0.25. — Drobne od słowa 0.10 gr. Dla poszukujących pracy 0.05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5.—. Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe zł. 10.—. Podziękowania lekarskie do 25 mm. zł. 10.—. Nekrologi (kiepsydry) do 60 mm. w I. łamie zł. 20.—. Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK” wychodzi codziennie, także w poniedz. i dni poświęt.